

ОСНОВНА ШКОЛА „АЛЕКСА ДЕЈОВИЋ” СЕВОЈНО

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД
ПРВОГ ЦИКЛУСА**

ЗА ПЕРИОД ОД 2022/2023. ДО 2026/2027. ГОДИНЕ

Јун, 2022.

ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА СУ:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка celovитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celovити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије;
- 10) развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- 15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрастне равноправности, развој толеранције и уважавање различитости;
- 16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;
- 17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањем школовања;
- 18) повећање ефикасности образовања и васпитања и унапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване на знању.

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Српски језик	5	180
2.	Енглески језик	2	72
3.	Математика	5	180
4.	Природа и друштво	2	72
5.	Ликовна култура	2	72
6.	Музичка култура	1	36
7.	Физичко и здравствено васпитање	3	108
8.	Дигитални свет	1	36
УКУПНО: А		21	756
Ред. број	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	Нед.	Год.
1.	Верска настава/ Грађанско васпитање ³	1	36
УКУПНО: Б		1	36
УКУПНО: А + Б		21	756
Ред. број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	Нед.	Год.
1.	Редовна настава	22	792
2.	Допунска настава	1	36
3.	Додатна настава	1	36
4.	Настава у природи**	7-10 дана годишње	
Ред. број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	Нед.	Год.
1.	Час одељењског старешине	1	36
2.	Ваннаставне активности ⁶	2	36
3.	Екскурзија ⁷	1-3 дана годишње	

³ Ученик бира један од понуђених изборних програма.

⁵ Пројектна настава је обавезна за све ученике.

⁶ Школа реализује ваннаставне активности у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта.

⁷ Екскурзија се изводи у случају нереализовања наставе у природи.

** Настава у природи организује се у складу са одговарајућим правилником.

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

Назив предмета	СРПСКИ ЈЕЗИК
Циљ	Циљ учења Српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писаног изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.
Годишњи фонд часова	180 часова

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:		

– чита са разумевањем различите врсте текстова; – укратко образложи свој утисак и мишљење поштујући и другачије ставове; – разликује књижевне врсте: шаљиву народну песму, басну и причу о животињама, приповетку, роман за децу и драмски текст; – одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; – именује позитивне и негативне особине ликова; – уочи и издвоји основне елементе лирске песме (стих, строфа, рима и ритам); – тумачи идеје књижевног дела; – препозна ситуације кршења/остваривања права детета и стереотипе у књижевним делима; – уочи персонификацију и разуме њену улогу у књижевном делу; – разликује описивање, приповедање (у 1. и 3. лицу) и дијалог у књижевном делу; – преприча текст из различитих улога/перспектива; – уочи основни тон књижевног текста (ведар, тужан, шаљив); – уочи супротстављеност лица у драмском тексту; – чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; – изражајно рецитије песму и чита прозни текст; – изводи драмске текстове; – усвоји позитивне људске вредности на основу прочитаних књижевних дела;	КЊИЖЕВНОСТ	ШКОЛСКА ЛЕКТИРА Поезија 1. Шаљива народна песма Женидба врапца Подунавца 2. Војислав Илић: Јесен/Владислав Петковић Дис: Зима 3. Момчило Мошо Одаловић: Молитва за маму 4. Мирослав Антић: Космонаутска песма 5. Бранко Миљковић: Песма о цвету 6. Добрица Ерић: Завичај/Отаџбина је наша очевина/Момчило Мошо Одаловић: Птице косовчице 7. Мирослав Антић: Прва љубав/Најљубавнија песма/Алексије Марјановић: Љубав 8. Бранко Ћопић: Месец и његова бака/Десанка Максимовић: Пауково дело 9. Бранислав Црнчевић: Кад би мени дали један дан 10. Владимир Андрић: Дај ми крила један круг 11. Народна песма Милош у Латинима 12. Народна песма Јетрвица адамско колена Проза 1. Народна прича о животињама: Међед, свиња и лисица 2. Народна приповетка: Најбоље задужбине 3. Народна приповетка: Ветар и сунце 4. Народна бајка: Пепељуга 5. Бранислав Нушић: Прва љубав (одломак из Аутобиографије) 6. Бранислав Црнчевић: Босоноги и небо 7. Гроздана Олујић: Стакларева љубав
---	--	--

– повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима; – разликује речи које мењају облик (именице, заменице, придеви, бројеви, глаголи) и уочи оне које су увек у истом облику; – одреди основне реченичне чланове; – разликује врсту речи од службе речи у реченици; – поштује и примени основна правописна правила; правилно пише сва три модела управног говора; – употреби основне облике усменог и писменог изражавања: препричавање, причање и описивање; – употреби речи истог облика, а различитог значења, као и речи истог значења, а различитог облика; – препозна значење речи и фразеологизама који се употребљавају у свакодневној комуникацији; – напише разгледницу, честитку, приватно писмо; – прилагоди језички израз комуникативној ситуацији – формалној и неформалној; – повеже информације исказане у линеарном и нелинеарном тексту и на основу њих изводи закључак; – правилно структурира текст; – учествује у предлагању садржаја и начина рада.		8. Светлана Велмар Јанковић: Стефаново дрво 9. Лав Николајевич Толстој: Врабац и ласте/Два мраза 10. Драган Алексић: Позориште на небу 11. Весна Алексић: Детективско срце 12. Ханс Кристијан Андерсен: Ружно Паче – читање у наставцима Драмски текстови 1. Гвидо Тартаља: Подела улога 2. Љиљана Крстић: Кад пролеће дође 3. Дејан Алексић: Слава Научнопопуларни и информативни текстови (из књига, енциклопедија и часописа за децу) ● о нашим знаменитим књижевницама, сликаркама и научницама; ● о природним лепотама и културним знаменитостима Србије; ● о занимљивим пределима, народима, обичајима у свету ● бонтон. ДОМАЋА ЛЕКТИРА 1. Милован Данојлић: Избор из поезије за децу 2. Драган Лукић: Избор из поезије за децу 3. Јасминка Петровић: О дугмету и срећи 4. Рене Гијо: Бела Грива 5. Ерик Најт: Леси се враћа кући 6. Александар Поповић: Пепељуга ДОПУНСКИ ИЗБОР (са наведеног списка или по сопственом избору бирају се три дела) 1. Избор драмских текстова за децу
--	--	---

		2. Бранко V. Радичевић: Песме о мајци 3. Светлана Велмар Јанковић: Књига за Марка/Очаране наочаре 4. Горан Петровић: Разлике 5. Едмондо де Амичис: Срце 6. Јохана Шпири: Хајди 7. Михаел Енде: Бескрајна прича (одломак) 8. Астрид Линдгрен: Пипи Дуга Чарапа 9. Златко Васић: Чаробно путовање 10. Урош Петровић: Мартинина велика загонетна авантура 11. Гордана Тимотијевић: Сличице/Владимир из чудне приче 12. Угљеша Шајтинац: Чарна и Несвет 13. Момо Капор: Сања 14. Весна Алексић: Брљиво срце Књижевни појмови: – шаљива народна песма, – прича о животињама, – особине народне епске песме, – приповетка, – роман за децу, – персонификација, – опис природе и ликова, – приповедање у 1. и 3. лицу, – сукоб драмских лица.
--	--	---

	ЈЕЗИК Граматика и правопис	Речи које у писању и говору мењају облик; речи које не мењају облик (без именовања врста непроменљивих речи). Реченица и реченични чланови (субјекат, предикат, објекат, прилошке одредбе). Појам субјекта; различите врсте речи (именице и личне заменице) у функцији субјекта; изостављени субјекат. Појам предиката (глаголски предикат). Појам објекта (именице у функцији објекта). Прилошке одредбе за време, место и начин. Речи и групе речи у функцији субјекта, објекта и прилошких одредаба; придев уз именицу у служби атрибута у оквиру групе речи која има службу субјекта или објекта. Управни говор (трећи модел). Велико слово: имена становника држава и насеља; називи улица и тргова; имена из уметничких дела – примери из обрађених дела (нпр. Ружно Паче...); устаљена и посебно наденута имена животиња; називи институција, предузећа и установа, манифестација; устаљена имена историјских догађаја и личности (усклађено са предметом Природа и друштво). Речца ли; скраћени упитни облик је ли (је л’) према узрочном везнику јер. Предлог са уз заменице (нпр. са мноm, с њом и сл.). Писање вишечланих бројева.
--	---	---

	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Основни облици усменог и писменог изражавања: препричавање текста у целини и по деловима (по датом плану); причање у дијалошкој форми (уношење дијалога, управног говора у структуру казивања); описивање односа међу предметима, бићима и појавама; описивање природе, личности, књижевних ликова и сл. Речи истог облика, а различитог значења; речи истог значења, а различитог облика (на примерима књижевних текстова); устаљени језички изрази. Разгледница, честитка, писмо. Књижевни и други текстови (линеарни и нелинеарни) у функцији унапређивања језичке културе. Говорне вежбе: рецитовање, изражајно читање, сценско приказивање драмског/драматизованог текста и сл. Правописне вежбе: диктат; управни говор (сва три модела); наводници; велико слово; заменица Ви из поштовања; спојено и одвојено писање речи (речца ли, предлог са, вишечлани бројеви). Језичке вежбе: допуњавање реченица предикатом у садашњем, прошлом и будућем времену; проширивање реченица; укрштене речи; асоцијације. Лексичко-семантичке вежбе: одређивање значења устаљених израза; састављање речи на основу датог почетног и последњег слова; допуњавање низа речима које су повезане са датом речју. Два школска писмена задатка – један у првом и један у другом полугодишту.
--	---	---

Кључни појмови садржаја: књижевност, језик, језичка култура.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА

Примењује основна знања о српском језику и основна начела тумачења књижевних дела; поштује књижевнојезичку норму и користи језик као низ стваралачких могућности у усменој и писаној комуникацији – обликује логичан и структуриран говорени и писани текст; чита, тумачи, упоређује и вреднује књижевне и неуметничке текстове прикладне узрасту ученика; уме да изабере дела за читање према свом литерарном укусу; чува, негује и воли српски језик.

Компетенције: Компетенција за учење, комуникација, сарадња, естетска компетенција

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм наставе и учења предмета Српски језик у четвртном разреду основне школе чине три предметне области: Књижевност, Језик и Језичка култура. Препоручени број часова по предметним областима је: Књижевност – 80 часова, Језик – 50 часова и Језичка култура – 50 часова. Све области се прожимају и ниједна се не може изучавати изоловано и без садејства са другим областима.

ОБЛАСТ/ТЕМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
КЊИЖЕВНОСТ	У настави књижевности најважније је код ученика развијати способност читања књижевних текстова са разумевањем, подстицати љубав према читању, градити осећај за лепо и вредно, васпитавати укус и неговати истрајност у читању и доживљавању књижевног дела. Настава књижевности јача национални и културни идентитет ученика, кроз упознавање своје књижевности и културе, као и књижевности и културе других народа. Школска лектира је разврстана по књижевним родовима – поезија, проза, драмски текстови за децу и обogaћена избором научнопопуларних и информативних текстова. Обавезни део школске лектире састоји се, углавном, од дела која припадају основном националном корпусу, али и репрезентативних дела за децу из светске књижевности. Домаћа лектира обухвата значајна поетска и прозна дела дечје књижевности. Уз обавезни списак дела за обраду додат је допунски избор текстова за домаћу лектуру (предлози за читање). Избор дела школске и домаће лектире примерен је узрасту ученика. Поред дела из белетристике, програмом се подстиче и упознавање ученика са нашим знаменитим списатељицама, уметницама, научницама које су оставиле значајан траг у српској култури; са природним лепотама и културним знаменитостима Србије; са занимљивим пределима, народима, обичајима у свету, са правилима лепог понашања у породици и школи, кроз избор научно-популарних текстова из књига, енциклопедија и часописа. При тумачењу текстова из школске и домаће лектире треба разликовати књижевне врсте: шаљиву народну песму, басну и причу о животињама, приповетку, роман за децу и драмски текст; одредити тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; именовати позитивне и негативне особине ликова; уочити битне појединости у описима бића и природе; уочити природу хумора у књижевном тексту и разумети идеје књижевног дела.

	Ученик треба да уочи основне одлике лирске песме (стих, строфа, рима и ритам), запази персонификацију у књижевном делу и разуме њену улогу; разликује описивање, приповедање и дијалог у књижевном делу; прави разлику између приповедања у 1. и приповедања у 3. лицу у књижевном тексту; уочи основни тон књижевног текста (ведар, тужан, шаљив) и уочи супротстављеност лица у драмском тексту. Развијање књижевних појмова код ученика не подразумева учење дефиниција, већ именовање и описно образлагање појма и уочавање улоге одређеног појма у књижевноуметничком тексту. Књижевна дела која су доживела позоришно извођење или екранизацију могу послужити за компаративну анализу и уочавање разлике између књижевне и позоришне/филмске (адаптиране, измењене) фабуле и сценског израза (народна бајка Пепељуга и Поповићева драма Пепељуга, екранизација бајке Ружно Паче, романа Леси се враћа кући, Аутобиографије, Пипи Дуга Чарапа), чиме ученици упознају природу различитих медија и развијају своју медијску писменост. Препоручује се да ученици у настави користе електронски додатак уз уџбеник, уколико за то постоји могућност у школи.
ЈЕЗИК	У настави језика ученици овладавају граматичким и правописним правилима стандардног српског језика која ће примењивати у писаној и говорној комуникацији. Граматика Како би се приступило усвајању нових садржаја, неопходно је да се добро утврде знања из морфологије: врсте речи и њихове граматичке категорије. У оквиру нових садржаја потребно је на примерима показати да неке речи мењају облик, а неке не (ту се пре свега подразумева промена именица, заменица и придева по падежима, и глагола по временима). Важно је да ученици уоче речи које не мењају свој облик (ту пре свега мислимо на прилоге који немају компарацију, предлоге, везнике и типичне речце, без навођења њихових назива). У четвртом разреду уводи се појам реченичних чланова и појам службе (функције) речи у реченици. Служба субјекта усваја се на примерима именица и личних заменица. Треба јасно указати на разликовање врсте речи (именица, заменица) и службе (субјекат). Глагол као врста речи јавља се у служби предиката. Усвајање предиката треба започети са примерима глагола у презенту, а затим са примерима глагола у прошлом и будућем времену, уз указивање на разликовање простих облика у садашњем и сложених у прошлом и будућем времену. Посебно треба истаћи примере типа Дечак је јуче читао (када помоћни глагол није уз нелични глаголски облик). Именице поред службе субјекта могу имати и службу објекта. На јасним и неспорним примерима објаснити појам објекта (нпр. Дечак чита књигу.). Уз обраду објекта може се указати и на промену облика речи (књига: књигу). Атрибут треба објаснити преко примера када је придев уз именицу, у оквиру групе речи са службом субјекта или објекта (не у оквиру прилошких одредаба). Кроз примере треба показати да у служби субјекта, објекта и прилошких одредаба за место, време и начин могу бити речи и групе речи.

	Усвајање реченичних чланова треба да иде постепено од најједноставнијих примера ка сложенијим. У претходним разредима обрађен је први и други модел управног говора тако да је неопходно направити систематизацију, а затим увести и трећи модел. Наставу граматике треба повезивати са наставом књижевности тако што књижевни текстови из програма могу послужити за граматичку анализу и послужити као пример употребе врста речи у реченици, службе речи у реченици и различитих врста реченица по облику и значењу. Примери треба да буду једноставни за анализу. Учитељ може и да прилагоди текст, тако да примери буду типични. Правопис Правописна правила ученици треба да усвајају постепено, уз понављање и вежбање већ наученог и уз усвајање нових садржаја, и то путем различитих вежбања како на нивоу речи тако и на нивоу реченице и краћих текстова. Писање речце ли обрађено је у другом разреду, а сада се уводе и мало сложенији примери. Због честе погрешне употребе пожељно је посебно указати на разликовање скраћеног упитног облика је ли (је л') и узрочног везника јер (честе грешке: Јер имаш оловку? уместо Је л' имаш оловку? и сл.). Писање предлога са уз заменице обрадити само уз типичне примере са мно, с њом, с тобом и сл. Писање вишечланих бројева треба повезати са наставом математике. Писање географских појмова повезати са наставом природе и друштва. Писање имена из уметничких дела и писање имена животиња потребно је повезати са наставом књижевности и обрадити на основу примера из обрађених дела (нпр. Ружно Паче, Пипи Дуга Чарапа, Леси и сл.).
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Област Језичка култура обухвата усмено и писмено изражавање. Ваљано усмено и писмено изражавање омогућава ученику да успешно учи и савлада и друге школске предмете. Основни облици усменог и писменог изражавања (препричавање, причање, описивање) представљају темељне програмске садржаје за усавршавање и неговање језичке културе ученика. У четвртом разреду требало би подстицати ученике да препричавају, причају и описују и на сажет и на опширан начин како усмено, тако и писмено. Препричавање је један од најпопуларнијих облика усменог и писменог изражавања у млађим разредима основне школе. Да не би постало импровизовано, свако препричавање мора да има свој циљ и планско усмеравање. Потребно је усмеравати ученике како да одаберу чињенице, како да одвоје главно од споредног и мање битног и како да следе хронолошки ток садржаја. Ученике треба подстицати, између осталог, да препричавају текстове/садржаје у целини и по деловима, али имајући у виду план препричавања. Потребно је и вредновати препричавање, тј. упутити ученике на мање или више успеле сегменте овог облика изражавања. Причање представља стваралачко изражавање без обзира на то да ли је у питању стварност или фантазија, тј. да ли је реч о репродуковању неког доживљаја, догађаја и замишљеног садржаја (из

	света дечије маште). Најчешће се почиње са причањем доживљаја, па потом догађаја. Потребно је указати ученицима да могу слободније да износе личне доживљаје, ставове, да буду маштовити и оригинални, да се емоционално и сликовито изражавају. У четвртом разреду је посебно значајна корелација са садржајима из других двеју области (језика и књижевности), због чега би предност требало дати причању у дијалошкој форми, односно уношењу дијалога, управног говора у структуру казивања. Описивање јесте најсложенији облик језичког изражавања на овом узрасту. Међутим, у мањој или већој мери, заступљено је у свакодневnoj комуникацији и зато је неопходно посветити му посебну пажњу. Да би се ученици навикли да се клоне стереотипа при описивању, потребно их је подстицати да пишу о ономе што је њима блиско или што је на њих дубоко деловало. Циљеве и задатке ове врсте вежбања требало би постепено усложњавати – од једнолинијске дескрипције видљивог до промишљеног, аналитичког изражавања доживљаја стварности у којој ће бити истакнута самосталност и индивидуалност ученика. Обрада наставних садржаја који се односи на речи истог облика, а различитог значења и речи истог значења, а различитог облика, као и на устаљене језичке изразе требало би да се заснива на бројним примерима који су ученицима познати, јер би им помогли да боље разумеју и да употребљавају дате лексеме у спонтаној комуникацији, што би допринело обогаћивању њихове језичке продукције и унапређивању њихове комуникативне компетенције.
--	--

Допунска настава из српског језика – годишњи фонд часова 18.

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:		

– чита са разумевањем различите текстове; – опише свој доживљај прочитаних књижевних дела; – изнесе своје мишљење о тексту; – разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; – одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; – именује главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; – уочи основне одлике лирске песме (стих, строфа и рима); – разуме пренесено значење пословице и басне и њихову поучност; – разуме идеје књижевног дела; – уочи основне одлике народне бајке; – разликује народну од ауторске бајке; – представи главне особине јунака; – уочи основне одлике народне епске песме; – уочи поређење у књижевном делу и разуме његову улогу; – разликује опис од приповедања у књижевном делу; – покаже примере дијалога у песми, причи и драмском тексту; – уочи хумор у књижевном делу; – чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; – изражајно рецитије песму и чита прозни текст; – изводи драмске текстове; – разликује врсте (и подврсте) речи у типичним случајевима;	ЈЕЗИК	Реченица, делови реченице Служба речи: субјекат, предикат, објекат, атрибут, прилошке одредбе за место, време и начин. Управни говор (први, други и трећи модел). Неуправни говор. Велико слово: писање имена становника држава и насеља, имена улица и тргова, назива институција, предузећа и установа, манифестација, као и писање устаљених имена историјских догађаја и историјских личности, писање имена из уметничких дела, писање имена животиња Писање речце ли (скраћени облик) и узрочног везника јер. Писање предлога са уз заменице (са мнош, с тобом и сл.). Писање вишечланих бројева.
	КЊИЖЕВНОСТ	Вежбање научених стилских фигура на примерима обрађених књижевних дела. Књижевнотеоретски појмови и термини.

– одреди основне граматичке категорије именица, придева и глагола; – примењује основна правописна правила; – јасно и разговетно изговори обавештајну, упитну и заповедну реченицу, поштујући одговарајућу интонацију и логички акценат, паузе, брзину и темпо; – споји више реченица у краћу и дужу целину; – препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин; – извештава о догађајима водећи рачуна о прецизности, тачности, објективности и сажетости; – варира језички израз; – попуни једноставан образац у који уноси основне личне податке; – разликује формални од неформалног говора (комуникације); – учествује у разговору поштујући уобичајена правила комуникације и пажљиво слуша саговорника.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Разумевање прочитаног кроз одговоре на питања. План за препричавање кратких текстова (лирских, епских, драмских) састављен од уопштених питања. План описивања на основу непосредног посматрања. Правописне вежбе: преписивање, диктат и самостално писање. Попуњавање једноставних образаца. Језичке вежбе: загонетке, ребуси, укрштене речи, осмосмерке, асоцијације, састављање реченица, проширивање задатих реченица. Лексичко-семантичке вежбе: допуњавање реченица, опис бића, предмета, простора. Сценско приказивање драмског/драматизованог текста
---	------------------------	--

Назив предмета Циљ Разред Годишњи фонд часова	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК Циљ наставе и учења страног језика у основном образовању и васпитању јесте да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну усмену и писану комуникацију и да стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу. Разред Четврти Годишњи фонд часова 72
--	--

ИСХОДИ	ОБЛАСТИ / ТЕМЕ	ЈЕЗИЧКИ САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ПОЗДРАВЉАЊЕ	Hi/Hello (everyone/guys)! Nice to see you again! Nice to see you too! How are you today? I'm fine, thank you, and you? I'm very well, thanks./Not great./I'm OK. Good morning/afternoon/evening/night. Goodbye./Bye. See you (all) in 5 minutes/soon/later/tomorrow/on Monday/next week/in September/next year! Have a nice day/weekend/trip/holiday! Thanks, same to you! Welcome to our school/town/city! Личне заменице: I, you... Глагол to be – the Present Simple Tense Императив. Предлози са прилошким одредбама за време: он, ин... (Интер)културни садржаји: Формално и неформално поздрављање; устаљена правила учтивости. Which/What school do you go to? I go to (school's name) Primary School. What's the name of your school? What year/grade are you in? I'm in year 4/the fourth grade. Which class are you in? I'm in class 41 /4a, and you? Who are they? What are their names? She's Dunja and he's Mateja. They are not in year four/the fourth grade. They're in year three/the third grade. This is our head teacher, Mrs Parsons. Who's that? It's Miss Herbert, she's a P.E. teacher. Who's your class teacher? Who's the class monitor? Who's absent? Everybody's present. Meet my new friend Dorian. He's from Greece. His father's Greek, but his mum's Serbian. He lives on an island. Where does

– поздрави и отпоздрави, примењујући једноставнија језичка средства; – представи себе и другог; – разуме једноставнија питања личне природе и одговара на њих; – поставља једноставнија питања личне природе;	ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ; ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ; ДАВАЊЕ И ТРАЖЕЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О ДРУГИМА	your friend live? She's Montenegrin. She lives in the mountains. Do you live in a flat or a house? Peter's family are from the USA. His mum works in a restaurant. Where does his dad work? These are my aunt Sladana and her husband Zoran. They've got twin daughters. Those are my uncle Miodrag and his wife Ana. How many children have they got? They've got three sons. What are your cousins' names? How old are they? It's Marija's eleventh birthday today./She's 11 today. When's your birthday? It's in May/on 5th May/May 5th. Who's the winner of the competition? Who's the world skateboarding champion? Who are the characters in the story? Who are they? The boys'/girls'/children's names are... Tell me about your family/friends. Личне заменице: I, you... Присвојни придеви: my, your... Показне заменице: this/that, these/those. Have got за изражавање поседовања. The Present Simple Tense. Питања са Who/What/Which/Where/When/How (old/many). Правилна множина именица: daughter-dughters, son-sons... Неправилна множина основних именица: child-children... Предлози са прилошким одредбама за место: from, in, on... Предлози са прилошким одредбама за време: in, on... Саксонски генитив са именицама у једнини/множини. Употреба/изостављање чланова приликом првог спомињања неког појма и са појмовима који су одређени контекстом, са редним бројевима, као и са основним географским појмовима. Императив. Основни бројеви 0–100. Редни бројеви 1–30. (Интер)културни садржаји:
---	---	--

– у неколико једноставнијих везаних исказа саопшти информације личне природе о себи и другима водећи рачуна о приватности и поверљивости; – разуме и саопшти једноставне исказе који се односе на права детета;	РАЗУМЕВАЊЕ И ИСКАЗИВАЊЕ ЈЕДНОСТАВНИЈИХ УПУТСТАВА, НАЛОГА И УПОЗОРЕЊА	Устаљена правила учтивости;употреба титула уз презимена (Mr, Mrs, Miss); конвенције у писању/изговору датума; разлике између британске и америчке варијанте енглеског језика у изговору, лексичком фонду и правопису. Hurry up! We're late for school! Stand up! Sit down! Sit up straight! Take out your books/notebooks! Put them down/away! Get quiet, everyone! Which page? Turn to page 20./Page 20, everyone! Whose turn is it? It's Stefan and Filip's turn! Listen to the question! Listen and tick or cross. Put up your hand when you finish! Complete the sentence/dialogue/description. Describe your room/house. Make a project about your town. Let's take some photos of the new lab for our school website. E-mail the photos to the ICT teacher. Put the forks on the left side and knives and spoons on the right side of the plate. How many forks/knives/spoons? Place the teaspoon on the saucer. Put the candle inside the pupkin! What's next? Look at my school report card! It's all 5s/As! Look at the shooting star! Make a wish! Don't sit down! Don't talk in class! Don't open the window – it's cold in here! Don't touch that – it's hot! Watch out! The floor is wet. Take off your shoes! Put on your trainers! Be quick! Let's practise! Just a second/moment/minute, please! Ready, steady, go! Time to eat, everyone! Ask the dinner/cleaning ladies. Come in! Come back! No way! Go away! Stop it! Leave me alone!
---	--	--

– разуме позив на заједничку активност и реагује на одговарајући начин; – упути позив на заједничку активност;	ПОЗИВ И РЕАГОВАЊЕ НА ПОЗИВ ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ	Императив Модални глагол can за изражавање предлога и способности. Have got. The Present Simple Tense. The Present Continuous Tense. What/How about. Употреба/изостављање чланова приликом првог спомињања неког појма и са појмовима који су одређени контекстом, као и са називима игара/хобија/спорта. (Интер)културни садржаји: Прикладно позивање и прихватање/одбијање позива; прослава рођендана, игре, забава и разонода. Can/May I have a whiteboard marker/pen, please? Yes, here you are/here it is. Thank you/Thanks. You're welcome. Can I sharpen my pencil? Of course you can. Excuse me, teacher, can you repeat the last sentence, please? Can you spell that for me, please? Can/May I insert the disc? Can/May we sit down here? No, they are Nikola's and Ema's seats. Can I have my ball back? Sorry, it's those boys' ball. Can I touch the animals? No, you can't, it's dangerous. Can you pass the salt, please? Can I have a slice of bread? Thanks a lot. Thank you for your help/everything. I'm sorry I'm late. Can you help me with these boxes, please? Oh sorry, I'm in a hurry. I'm late for my piano class.
--	---	---

– разуме кратке и једноставније молбе и реагује на њих уз одговарајуће образложење; – упуту кратке и једноставније молбе; – искаже и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин; – разуме једноставније исказане честитке и одговори на њих;	ИСКАЗИВАЊЕ МОЛБЕ, ЗАХВАЛНОСТИ И ИЗВИЊЕЊА ЧЕСТИТАЊЕ ПРАЗНИКА И ДРУГИХ ЗНАЧАЈНИХ ДОГАЂАЈА	Модални глаголи за изражавање молбе: can/may. Саксонски генитив са именицама у једнини/множини. (Интер)културни садржаји: Правила учтиве комуникације. Best wishes for the New Year. I wish you a merry Christmas and many gifts from Santa Claus. Dear Family, I love you so much and that's why I'm sending this card. Happy Easter to you and your family. Hope you have a wonderful day! Happy Mother's Day! Happy Women's Day! Happy Saint Sava's Day! Happy teachers' Day! Happy April Fools' Day! Happy Halloween! Happy Holiday! We wish you a great school year! We wish you good teachers and new friends! Правилна множина именица: teacher-teachers... Неправилна множина основних именица: woman-women... Саксонски генитив са именицама у једнини/множини. (Интер)културни садржаји: Најзначајнији празници и догађаји и начини обележавања/прославе. I'm small but strong! My friends are brave and clever. Maša's polite. She's an intelligent girl. That boy isn't nice. Our teacher is kind but strict. This homework is easy. Those exercises are hard. Easy peasy! It's a piece of cake! It's a lie! It's true! That's fair/unfair! Which is your bag, Sam? The blue bag, Sir/Mr Wilson.
---	---	---

– упути једноставније честитке; – разуме и, примењујући једноставнија језичка средства, наведе најуобичајеније активности које се односе на прославе рођендана и празника; – именује бића, предмете и места из непосредног окружења; – разуме једноставније описе бића, предмета и места; – опише бића, предмете и места у неколико везаних једноставнијих исказа;	ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА И ПОЈАВА	Which girl is Sophie? She’s wearing large earrings and sunglasses. What’s the weather like? It’s hot and sunny/cold and windy today. It’s raining cats and dogs! On my birthday I usually have a party with my friends from school. How do you celebrate your birthday? On Women’s Day we usually give flowers or small presents to our mums, aunts and grannies. We celebrate Saint Sava’s Day in our school. It’s on 27th January. I’m in the school play this year! April Fools’ Day is a special day for jokes and tricks. In fact, it’s only half a day because April Fools’ Day finishes at midday. No more jokes after lunchtime, please! Every year at New Year we have a party. On Easter Sunday we always have a basket of eggs on the table and we eat special food. Do you eat special food on Easter Sunday in your country? On Halloween children in Britain and America often dress up as witches or ghosts and play ’trick or treat’. Halloween games are fun. What a great pumpkin lantern! Weekdays aren’t fun! My home is a typical Serbian house. There’s a living room, a kitchen, two bedrooms, a bathroom, an attic, and a small garden in front of the house. It’s got lots of windows, so it’s very light! The attic is spooky. There aren’t any windows, so it’s very dark. What’s your home like? James Bond is a famous British spy. He’s clever and good-looking. Prince Marko is a Serbian national hero. There are a lot of poems about him. The colours of the Serbian flag are red, blue and white. What are the colours of your country’s flag? How many stars are there on the American flag? There are 50 stars. London stands/lies on the Thames River. Belgrade stands/lies on the Sava and the Danube Rivers. Tell me about your town/country. Глаголи have got, to be за давање описа.
---	--	--

		Показне заменице: this/that, these/those. Егзистенцијално There is/are. Питања са Who/What/Which/Where/How many... Правилна множина именица и неправилна множина основних именица. Употреба/изостављање чланова приликом првог спомињања неког појма и са појмовима који су одређени контекстом, као и са основним географским појмовима, са редним бројевима и са називима празника. Редни бројеви 1–30. (Интер)културни садржаји: Познате личности из области спорта, глуме, музике, књижевности, националне историје; престонице и препознатљива обележја земаља енглеског говорног подручја. What's the matter? Are you OK/alright? Is everything OK/alright...? I'm feeling/I feel bad. Here, have a glass of water/an orange! I'm feeling/I feel crazy. Don't be silly! I'm angry with you. I'm sorry about that! I'm so happy/glad for you! Bravo! Well done! Thanks. Oh, I love you so much! I'm sorry for your loss. Do you need a hug? Nina's unhappy. She misses her cat. I'm sorry for her cat. We're worried. We're having an English test today. Good luck! Aleksa's upset. He doesn't know the answer. Bad luck! Don't worry! We are always excited on holidays.
--	--	---

– опише радње и способности у садашњости користећи једноставнија језичка средства – разуме и саопшти једноставније исказе који се односе на бројеве, количине и цене; – учествује у предлагању садржаја и начина рада.	ОПИСИВАЊЕ ДОГАЂАЈА И СПОСОБНОСТИ У САДАШЊОСТИ	The Queen of England lives in Buckingham Palace. Where does the American President live? He lives in the White House. The Present Continuous Tense за изражавање тренутних радњи. The Present Simple Tense за описивање уобичајених радњи. Модални глагол can за изражавање способности. Питања са What/Where/When/How many... Употреба/изостављање чланова и у изразима at the moment, at the weekend/at weekends, go/walk to school, start/finish school, have fun, by bus/car/bike и сл. (Интер)културни садржаји: Породични живот; живот у школи – наставне и ваннаставне активности; обичаји и начин живљења људи у земљама енглеског говорног подручја. This is our first day at school. Tuesday is the second day of the week. November is the eleventh month of the year. We live in the twenty-first century. Z is the twenty-sixth letter of the English alphabet. How many subjects have you got at school? We've got nine subjects. What about you? How many teeth have you got? I've got 24 teeth, and you? How tall are you? I'm 1 metre 50 cm tall. How old is your little brother? He's 2 and a half years old. Can I have 2 kilos of strawberries/a litre of yoghurt, please? Excuse me, how much are these bread rolls? They are 50 pence/cents/dinars each. How much is this dictionary? It's 15 pounds/euros. Правилна множина именица: subject-subjects, dinar-dinars... Неправилна множина основних именица: tooth-teeth... Множина основних именица које се заврша вају на -у, -о, f/fe: strawberry-strawberries, kilo-kilos, tomato-tomatoes...
--	---	---

	Питања са How much/many/old/tall... Основни бројеви 0–100. Редни бројеви 1–30. Употреба одређеног члана са редним бројевима. (Интер)културни садржаји: Конвенције у писању двоцифрених бројева. Новчане валуте у земљама енглеског говорног подручја и њихове ознаке.
	ИЗРАЖАВАЊЕ БРОЈА, КОЛИЧИНЕ И ЦЕНА

ОБЛАСТ / ТЕМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА И ЈЕЗИЧКЕ АКТИВНОСТИ (У КОМУНИКАТИВНИМ ФУНКЦИЈАМА)
ПОЗДРАВЉАЊЕ	Реаговање на усмени и писани импулс саговорника (наставника, вршњака, и слично); усмено и писано изражавање прикладних поздрава.
ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ; ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ; ДАВАЊЕ И ТРАЖЕЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О ДРУГИМА	Слушање једноставнијих текстова у којима се неко представља; представљање себе и других особа, присутних и одсутних.
РАЗУМЕВАЊЕ И ИСКАЗИВАЊЕ ЈЕДНОСТАВНИЈИХ УПУТСТАВА,	Слушање налога, упутстава и упозорења и реаговање на њих; давање једноставнијих налога, упутстава и упозорења (комуникација у учионици – упутства и налози које размењују

НАЛОГА И УПОЗОРЕЊА	учесници у наставном процесу, упутства за игру и слично).
ПОЗИВ И РЕАГОВАЊЕ НА ПОЗИВ ЗА УЧЕШЋЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ	Слушање једноставнијих позива на заједничку активност и реаговање на њих (позив на рођендан, игру, дружење...); упућивање и прихватање/одбијање позива на заједничку активност коришћењем једноставнијих исказа
ИСКАЗИВАЊЕ МОЛБЕ, ЗАХВАЛНОСТИ И ИЗВИЊЕЊА	Слушање једноставнијих исказа којима се тражи помоћ, услуга или обавештење; давање усменог и писаног одговора на исказану молбу коришћењем једноставнијих језичких средстава; упућивање молби, исказивање захвалности и извињења.
ЧЕСТИТАЊЕ ПРАЗНИКА И ДРУГИХ ЗНАЧАЈНИХ ДОГАЂАЈА	Слушање једноставнијих исказа којима се честитају празници и други значајни догађаји; реаговање на упућену честитку и упућивање кратких пригодних честитки
ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА И ПОЈАВА	Слушање једноставнијих описа бића, предмета, места и појава; давање кратких описа бића, предмета, места и појава; тражење и давање информација у вези са описом бића, предмета, места и појава.
ИСКАЗИВАЊЕ ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊ	Слушање једноставнијих исказа у вези са потребама, осетима, осећањима; саопштавање својих и туђих потреба, осета и осећања и (емпатично) реаговање на њих.
ИСКАЗИВАЊЕ ПОЛОЖАЈА У ПРОСТОРУ	Слушање текстова у којима се на једноставнији начин описује положај у простору; усмено и писано тражење и давање информација о положају у простору коришћењем једноставнијих језичких средстава.
ИСКАЗИВАЊЕ ВРЕМЕНА	Слушање једноставнијих исказа у вези са хронолошким временом и метеоролошким приликама; усмено и писано тражење и давање информација о хронолошком времену и метеоролошким приликама коришћењем једноставнијих језичких средстава.
ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА/НЕПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА/НЕПОСЕДОВАЊА	Слушање текстова с једноставнијим исказима за изражавање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања и реаговање на њих; усмено и писано исказивање припадања/неприпадања и поседовања/непоседовања коришћењем једноставнијих језичких средстава.
ИЗРАЖАВАЊЕ ИНТЕРЕСОВАЊА И ДОПАДАЊА/НЕДОПАДАЊА	Слушање текстова с једноставнијим исказима за изражавање интересовања, допадања/недопадања и реаговање на њих; усмено и писано исказивање интересовања, допадања/недопадања коришћењем једноставнијих језичких средстава.
ОПИСИВАЊЕ ДОГАЂАЈА И	Слушање једноставнијих исказа који говоре о радњама и способностима у садашњости; описивање радњи и способности у садашњости, постављање питања и одговарање на њих,

СПОСОБНОСТИ У САДАШЊОСТИ	усмено и писано, коришћењем најједноставнијих језичких средстава
ИЗРАЖАВАЊЕ БРОЈА, КОЛИЧИНЕ И ЦЕНА	Слушање једноставнијих исказа који говоре о броју, количини и цени; саопштавање броја, количине и цена; усмена и писана размена информација о броју, количини и ценама, коришћењем једноставнијих језичких средстава.

Р.БР.	ОБЛАСТ / ТЕМА	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	ИСХОДИ
1.	Where's Flossy?	Сарадња; Комуникација; Одговорно учешће у демократском друштву; Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Предузимљивост и оријентација ка предузетништву; Решавање проблема; Дигитална компетенција	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.18. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.3. 1.3.1. 2.1.1.2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2.	По завршетку теме ученици ће бити у стању да: - препознају и именују појмове који се односе на тему - поздраве и отпоздраве, примењујући једноставнија језичка средства; - представе себе и другог; - разумеју једноставнија питања личне природе и одговарају на њих; - постављају једноставнија питања личне природе; - у неколико једноставнијих везаних исказа саопште информације личне природе о себи и другима водећи рачуна о приватности и поверљивости; - разумеју, питају и саопште колико нечега има - разумеу једноставније описе предмета и места;

				- опишу бића, предмете и места у неколико везаних једноставнијих исказа; - разумеју, питају и саопште колико нечега има.
2.	The presents	Сарадња; Комуникација; Компетенција за учење; Рад са подацима и информацијама; Решавање проблема; Дигитална компетенција; Одговорно учешће у демократском друштву; Естетичка компетенција	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1.2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2.	По завршетку теме ученици ће бити у стању да: - препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагују на њих; - изразе основне потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; - разумеју и поштују правила учтиве комуникације - разумеју једноставније описе људи; - опишу људе у неколико везаних једноставнијих исказа - разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на припадање - разумеју једноставније исказе којима се изражава поседовање / непоседовање и реагује на њих; - траже и дају једноставнија обавештења која се односе на поседовање / непоседовање - разумеју, питају и саопште колико нечега има.
3.		Компетенција за учење; Сарадња; Комуникација; Рад са подацима и информацијама; Дигитална компетенција; Решавање проблема;	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12.	По завршетку теме ученици ће бити у стању да: - препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставније описе предмета и места;

	Shopping for Mum	Естетичка компетенција; Одговорно учешће у демократском друштву	1.1.13.1.1.16. 1.1.18. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.2. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.22. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2.	- опишу бића, предмете и места у неколико везаних једноставнијих исказа; разумеју, питају и саопште колико нечега има; - разумеју једноставније исказе којима се изражава поседовање / непоседовање и реагује на њих; - траже и дају једноставнија обавештења која се односе на поседовање / непоседовање; - разумеју, питају и саопште колико нечега има; - поштују правила учтиве комуникације приликом куповине -разумеју и саопштеједноставнијеисказекојисеодносеунахронолошковреме; - разумеју једноставније текстове у којима се описују уобичајене радњеу садашњости које се догађају у одређено време; размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - опишууобичајене радњеу садашњости које се догађају у одређено време; - разумеју и објасне сличности и разлике у свакодневним активностима током радног дана у циљној култури и код нас.
4.	Are they monkeys?	Компетенција за учење; Сарадња; Комуникација; Рад са подацима и информацијама; Дигитална компетенција; Решавање проблема; Естетичка	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.16.	По завршетку теме ученици ће бити у стању да: -препознају и именујупојмовекојисеодносеуназемају; - разумеју једноставније текстове у којима се описују способности у садашњости; - размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију;

		компетенција; Одговорно учешће у демократском друштву	1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1.2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2.	- опишу радње и способности у садашњости користећи једноставнија језичка средства; - разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на положај у простору; - разумеју и објасне сличности и разлике у начину разоноде између вршњака у циљној култури и код нас - разумеју једноставније описе бића и предмета; - опишу бића и предмете у неколико везаних једноставнијих исказа; - разумеју једноставнија упутства и налоге и реагују на њих;саопште једноставнија упутства и налоге; - разумеју и фромилишу једноставне исказе који се односе на припадање
5.	Kites	Компетенција за учење; Сарадња; Комуникација; Рад са подацима и информацијама; Дигитална компетенција; Решавање проблема; Естетичка компетенција; Одговорно учешће у демократском друштву	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1.2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22.	По завршетку теме ученици ће бити у стању да: -препознају и именујупојмовекојисеодносенатему; - разумејуједноставнијеописеместа; - опишуместа у неколиковезанихједноставнијихисказа; - разумејупозивназаједничкуактивност и реагујунаодговарајућиначин;упутепозивназаједничкуактивност; - разумеју кратке и једноставније молбе и реагују на њих уз одговарајуће образложење;упуте кратке и једноставније молбе; исказе и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин; - разумеју једноставније текстове у којима се описују уобичајене радњеу садашњости; размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - опишууобичајене радњеу садашњости користећи једноставнија језичка средства;

			2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2.	- разумеју и објасне сличности и разлике у породичним односима у циљној култури и код нас
6.	Dad at the sports centre	Компетенција за учење; Сарадња; Комуникација; Рад са подацима и информацијама; Дигитална компетенција; Решавање проблема; Естетичка компетенција; Одговорно учешће у демократском друштву	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13.1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.22. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2.	По завршетку теме ученици ће бити у стању да: -препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставније исказе за изражавање допадања / недопадања и реагују на њих; - изражавају допадање / недопадање уз најједноставније образложење; - изразе захвалност на једноставан начин; - разумеју позивна заједничку активност и реагују на одговарајући начин; упуте позивна заједничку активност; - разумеју кратке и једноставније молбе и реагују на њих уз одговарајуће образложење; - упуте кратке и једноставније молбе; исказе и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин; - разумеју једноставније текстове у којима се описују уобичајене радње у садашњости; размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; опишу уобичајене радње у садашњости користећи једноставнија језичка средства.
7.	We're late!	Компетенција за учење; Сарадња; Комуникација; Рад са подацима и		По завршетку теме ученици ће бити у стању да: -препознају и именују појмове који се односе на тему;

		информацијама; Дигитална компетенција; Решавање проблема; Естетичка компетенција; Одговорно учешће у демократском друштву	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1.2.1.2. 2.1.3. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2.	- разумеју једноставније текстове у којима се описују радњеу садашњости које се сматрају сталним; размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - опишу радњеу садашњости које се сматрају аталним; - разумеју и објасне сличности и разлике у занимањима у циљној култури и код нас.
8.	It's snowing!	Компетенција за учење; Сарадња; Комуникација; Рад са подацима и информацијама; Дигитална компетенција; Решавање проблема; Естетичка компетенција; Одговорно учешће у	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.	По завршетку теме ученици ће бити у стању да: - препознајуи именују појмове који се односе на тему; - разумеју и саопште једноставније исказе који се односе на метеоролошко време; - разумеју једноставне предлоге и реагују на њих; упуте јендоставне предлоге; - разумеју и објасне метеоролошке симболе - разумеју једноставније текстове у којима се описују тренутне радње у садашњости;

		демократском друштву	2.1.1.2.1.2. 2.1.3. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2.	- размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - опишу тренутне радње у садашњости користећи једноставнија језичка средства.
--	--	----------------------	---	--

Преглед тема/комуникативних функција, исхода, наставних садржаја и оперативних задатака, броја часова по теми и укупно

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ (Комуникативне функције)	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ И ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ	О б р а д а	О с т а л и т и п о в и	Б р ој ч а с о в а п о т е м и
	По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:	Ученици у усменој и писменој комуникацији уче и увежбавају:			

1. Where's Flossy? Поздрављање и представљање; изражавање количина; описивање места и предмета.	- препознају и именују појмове који се односе на тему - поздраве и отпоздраве, примењујући једноставнија језичка средства; - представе себе и другог; - разумеју једноставнија питања личне природе и одговоре на њих; - постављају једноставнија питања личне природе; у неколико једноставнијих везаних исказа саопшти информације личне природе о себи и другима водећи рачуна о приватности и поверљивости; - разумеју, питају и саопште колико нечега има - разумеу једноставније опис предмета и места; - опишу бића, предмете и места у неколико везаних једноставнијих исказа; - разумеју, питају и саопште колико нечега има.	Изразе и речи које се односе на предмете из непосредног окружења, имена ликова у уџбенику и изразе који се користе за поздрављање и представљање; - <i>What are these? They're... How do you spell? The alphabet (правилно писање малих и великих латиничних слова)</i> кратке текстове и дијалоге који се односе на тему (слушају, читају, говоре и пишу).	0	4	4
--	--	--	---	---	---

2. The presents Исказивање потреба, осета и осећања; описивање људи; исказивање припадања; изражавање количина.	- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагују на њих; - изразе основне потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; - разумеју и поштују правила учтиве комуникације - разумеју једноставније описе људи; - опишу људе у неколико везаних једноставнијих исказа - разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на припадање - разумеју једноставније исказе којима се изражава поседовање / непоседовање и реагује на њих; - траже и дају једноставнија обавештења која се односе на поседовање / непоседовање - разумеју, питају и саопште колико нечега има.	Изразе и речи којима се именују чланови уже и шире породице – <i>mum, dad, brother, ister, uncle, aunt, cousin, grandma, grandpa,</i> <i>језичке структуре his/her (присвојни придеви), She's got one sister. How many cousins has Polly got? (Have got за изражавање поседовања и описивање), Numbers 20-100 (бројеве до 100 и множину именица)</i> причу и текст који се односе на тему; кратке текстове и дијалоге који се односе на тему (слушају, читају, говоре и пишу).	3	6	9
---	---	---	---	---	---

3. Shopping for Mum Описивање места и предмета; изражавање количина; изражавање поседовања; исказивање хронолошког времена; описивање уобичајених радњи у садашњости.	- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставније описе предмета и места; - опишу бића, предмете и места у неколико везаних једноставнијих исказа; разумеју, питају и саопште колико нечега има; - разумеју једноставније исказе којима се изражава поседовање / непоседовање и реагује на њих; - траже и дају једноставнија обавештења која се односе на поседовање / непоседовање; - разумеју, питају и саопште колико нечега има; - поштују правила учтиве комуникације приликом куповине - разумеју и саопште једноставније исказе који се односе на хронолошко време; - разумеју једноставније текстове у којима се описују уобичајене радње у садашњости које се догађају у одређено време; размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - опишу уобичајене радње у садашњости које се догађају у одређено време;	Изразе и речи којима се именује храна и изражава хронолошко време - <i>apples, bananas, biscuits, bread, cereal, cheese, crisps, eggs, grapes, milk, oranges, pears, rice</i> Does he like apples? He likes pears. He doesn't like oranges. (The Present Simple tense); He's got some biscuits. She hasn't got any grapes. (Have got за изражавање поседовања и описивање) eight o'clock, half past nine, I have breakfast at seven o'clock. причу и текст који се односе на тему; - кратке текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).	4	5	9
--	---	--	---	---	---

	- разумеју и објасне сличности и разлике у свакодневним активностима током радног дана у циљној култури и код нас.				
--	---	--	--	--	--

4. Are they monkeys? Описивање способности у садашњости; исказивање положаја у простору.	- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставније текстове у којима се описују способности у садашњости; - размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - опишу радње и способности у садашњости користећи једноставнија језичка средства; - разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на положај у простору; - разумеју и објасне сличности и разлике у начину разоноде између вршњака у циљној култури и код нас - разумеју једноставније описе бића и предмета; - опишу бића и предмете у неколико везаних једноставнијих исказа; - разумеју једноставнија упутства и налоге и реагују на њих; саопште једноставнија упутства и налоге; - разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на припадање.	Изразе и речи које се односе животиње, предлоге за место и физички изглед- <i>a dolphin, an elephant, a frog, a giraffe, a hippo, a lion, a monkey, a parrot, a penguin. језичке структуре They're funny. They aren't dangerous. Are they friendly?. bigger, smaller, taller, Where are the monkeys? They're next to/ opposite / between the giraffes?</i> причу и текст који се односе на тему; – кратке текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).	3	4	7
---	--	--	---	---	---

5. Kites Описивање места исказивање молбе; захвалности и извињења.	- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставније описе места; - опишу места у неколико везаних једноставних исказа; - разумеју позивна једничку активност и реагују на одговарајући начин; упуте позивна је једничку активност; - разумеју кратке и једноставније молбе и реагују на њих уз одговарајуће образложење; упуте кратке и једноставније молбе; исказе и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин; - разумеју једноставније текстове у којима се описују уобичајене радње у садашњости; размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - опишу уобичајене радње у садашњости користећи једноставнија језичка средства; - разумеју и објасне сличности и разлике у породичним односима у циљној култури и код нас.	Изразе и речи који се односе на места у граду, превозна средства и играчке <i>a church, a cinema, a library, a restaurant, a station, a supermarket, a toy shop. There's a toy shop. There are kites. There aren't any red kites. Are there any purple kites? How do you go to school? I go to school by car, I walk to school.</i> причу и текст који се односе на тему; кратке текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).	4	8	12
---	---	---	---	---	----

6. Dad at the sports centre Изражавање допадања и недопадања; позив и реаговање на позив за учешће у заједничкој активности; описивање уобичајених радњи у садашњости.	- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставније исказе за изражавање допадања / недопадања и реагују на њих; - изражавају допадање / недопадање уз најједноставније образложење; - изразе захвалност на једноставан начин; - разумеју позив на заједничку активност и реагују на одговарајући начин; упуте позив на заједничку активност; - разумеју кратке и једноставније молбе и реагују на њих уз одговарајуће образложење; - упуте кратке и једноставније молбе; исказе и прихвати захвалност и извињење на једноставан начин; - разумеју једноставније текстове у којима се описују уобичајене радње у садашњости; размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; опишу уобичајене радње у садашњости користећи једноставнија језичка средства.	Изразе и речи које се односе на забаву и разоноду и дане у недељи- basketball, computer games, dancing, swimming, skateboarding, television, tennis, Do you like swimming? Yes, I do. / No, I don't. I like playing football. (изражавање допадања и недопадања). Days of the week. I do my homework on Mondays причуи текст који се односе на тему;-кратке текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).	3	7	10
---	---	---	---	---	----

7. We're late! Описивање радњи у садашњости које се сматрају сталним	- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставније текстове у којима се описују радње у садашњости које се сматрају сталним; размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - опишу радње у садашњости које се сматрају сталним; - разумеју и објасне сличности и разлике у занимањима у циљној култури и код нас.	Изразе и речи које се односе на занимања - <i>a baker a firefighter, a mechanic, a nurse, an office worker, a teacher, She wears a uniform. She doesn't work with children. quarter past ten</i> причу и текст који се односе на тему; - кратке текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).	3	6	9
8. It's snowing! Описивање метеоролошког времена; описивање тренутних радњи у садашњости.	- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју и саопште једноставније исказе који се односе на метеоролошко време; - разумеју једноставне предлоге и реагују на њих; упуте једноставне предлоге; - разумеју и објасне метеоролошке симболе - разумеју једноставније текстове у којима се описују тренутне радње у садашњости; - размене информације које се односе на дату комуникативну ситуацију; - опишу тренутне радње у садашњости користећи једноставнија језичка средства.	Изразе и речи које се односе на временске прилике и физички изглед људи - <i>cloudy, cold, foggy, hot, raining, snowing, sunny, windy What's the weather like today in London? it's sunny. I'm reading. She's wearing a hat. Is it snowing? Are you skiing?</i> (The Present Continuous Tense) причу и текст који се односе на тему; - кратке текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).	4	8	12
Укупан број часова:			24	48	72

Преглед облика и метода рада, стандарда постигнућа и начина провере постигнућа, корелација, активности ученика и наставника

Број и назив теме	Облици рада	Методерада	Стандарди постигнућа	Процена и провера постигнућа	Корелација	Активности ученика	Активности наставника
1. Where's Flossy?	Фронтални, индивидуални, у пару, групни.	аудио-лингвална, рад на тексту, демонстративна, дијалогска, монологска, пројектна настава, ИКТ у настави	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.18. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.3. 1.3.1. 2.1.1.2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима, тестови језичких вештина и различитих техника формативног оцењивања.	српски језик и књижевност, физичко и здравствено васпитање, грађанско васпитање, математика, музичка култура	Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења граматичких садржаја; раде вежбе слушања, читања, говора и писања; глуме, симулирају, раде пројекте.	Наставник мотивише ученике зарад; подстица сарадњу и самосталност у раду, креативно/критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.

2. The prese nts	Фронта лни, индиви ду-ални, у пару, групни.	аудио-лингвална , рад на тексту, демонстративна, дијалогска, монологска, пројектна настава, ИКТ у настави	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1.2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2.	Посматрање и праћење, усменапроверак розирањеулога у паровима, симулације у паровима и групама, задациу раднојсвесци, тестовијезичких вештина, различитетехник еформативног оцењивања.	српски језик и књижевност, грађанско васпитање, математика, природа и друштво, музика култура, ликовна култура	Ученици активно учествују у наставном процесу;самоста лнозакључујузна чењаизраза и речи, као и форму и значењаграмати чкихсадржаја; радевежбеслуша ња, читања, говора и писања;симулир ају, радепројекте.	Наставникмотив ишеученикезара д; подстичесарадњ у и самосталност у раду, креативно / критичкомишље ње; пружаподршку; прати и евидентирарад и напредовањеуче ника.
---	--	--	--	--	---	---	---

3. Shopping for Mum	Фронтални, индивидуални, у пару, групни.	аудио-лингвална, рад на тексту, демонстративна, дијалогска, монологска, пројектна настава, ИКТ у настави	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13.1.1.16. 1.1.18. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.2. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.22. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2.	Посматрање и праћење, усмена провера розирања улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови језичких вештина, различите технике формативног оцењивања.	српски језик и књижевност, грађанско васпитање, математика, природа и друштво, музичка култура, ликовна култура	Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују зна- чења из речи и речи, као и форму и значења граматичких структура; раде вежбе слушања, читања, говора и писања; симулирају, раде пројекте.	Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; prati и евидентира рад и напредовање ученика.
------------------------------	---	---	---	---	--	---	---

4. Are they mon keys?	Фронтални, индивидуални, у пару, групни.	аудио-лингвална, рад на тексту, демонстративна, дијалогска, монологска, пројектна настава, ИКТ у настави	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1.2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2.	Посматрање и праћење, усмена проверка розиграње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови језичких вештина, различити технички еформативног оцењивања.	српски језик и књижевност, грађанско васпитање, математика, природа и друштво, музичка култура, ликовна култура	Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења граматичких садржаја; раде вежбе слушања, читања, говора и писања; симулирају, раде пројекте.	Наставник мотивише ученике зарад; подстица сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.
--------------------------	--	--	--	---	---	--	--

5. Kites	Фронтални, индивидуални, у пару, групни.	аудио-лингвална, рад на тексту, демонстративна, дијалогска, монологска, пројектна настава, ИКТ у настави	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1.2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2.	Посматрање и праћење, усмена провера, ролеиграње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови језичких вештина, различите технике формативног оцењивања.	српски језик и књижевност, грађанско васпитање, математика, физичко и здравствено васпитање, природа и друштво, музичка култура, ликовна култура	Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења граматичких садржаја; раде вежбе слушања, читања, говора и писања; симулирају, раде пројекте.	Наставник мотивише ученике за рад; подстицаје сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.
-----------------------------------	---	---	---	---	---	---	--

6. Dad at the spor ts cent re	Фронтални, индивидуални, у пару, групни.	аудио-лингвална , рад на тексту, демонстративна, дијалогска, монологска, пројектна настава, ИКТ у настави	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13.1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.22. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2.	Посматрање и праћење, усмена проверка розирања улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови језичких вештина, различите технике формативног оцењивања.	српски језик и књижевност, грађанско српски језик и књижевност, грађанско васпитање, математика, природа и друштво, музичка култура, ликовна култура, физичко и здравствено васпитање	Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују зна чења из разних речи, као и форму и значења граматичких садржаја; раде вежбе слушања, читања, говора и писања; симулирају, раде пројекте.	Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредак ученика.
--	---	--	---	--	--	---	---

7. We're late!	Фронтални, индивидуални, у пару, групни.	аудио-лингвална, рад на тексту, демонстративна, дијалогска, монологска, пројектна настава, ИКТ у настави	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1.2.1.2. 2.1.3. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови језичких вештина, различите технике формативног оцењивања.	српски језик и књижевност, грађанско васпитање, природа и друштво, музичка култура, ликовна култура	Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења граматичких садржаја; раде вежбе слушања, читања, говора и писања; симулирају, раде пројекте.	Наставник мотивише ученике зарад; подстица сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.
-------------------	--	--	--	--	---	--	--

8. It's snowing!	Фронтални, индивидуални, у пару, групни.	аудио-лингвална, рад на тексту, демонстративна, дијалогска, монологска, пројектна настава, ИКТ у настави	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1.2.1.2. 2.1.3. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.3.2.	Посматрање и праћење, усмена провера, ролеиграње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови језичких вештина, различите технике формативног оцењивања.	српски језик и књижевност, грађанско васпитање, природа и друштво, музичка култура, ликовна култура	Ученици активно учествују у наставном процесу; самостално закључују значења израза и речи, као и форму и значења граматичких садржаја; раде вежбе слушања, читања, говора и писања; симулирају, раде пројекте.	Наставник мотивише ученике за рад; подстиче сарадњу и самосталност у раду, креативно / критичко мишљење; пружа подршку; прати и евидентира рад и напредовање ученика.
------------------	--	--	---	--	---	--	---

ДОПУНСКА НАСТАВА

ИСХОДИ	ОБЛАСТ-НАСТАВНА ТЕМА	САДРЖАЈ
- препознају и именују појмове који се односе на тему - поздраве и отпоздраве, примењујући једноставнија језичка средства; - представе себе и другог; - разумеју једноставнија питања личне природе и одговаре на њих; - постављају једноставнија питања личне природе;	1. Where's Flossy?	Изрази и речи које се односе на предмете из непосредног окружења, имена ликова у уџбенику и изрази који се користе за поздрављање и представљање;- <i>What are these? They're...</i>
- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју свакодневне исказе у вези са непосредним потребама, осетима и осећањима и реагују на њих; - изразе основне потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима; - разумеју једноставније описе људи;	2. The presents	Изрази и речи којима се именују чланови уже и шире породице – <i>mom, dad, brother, sister, uncle, aunt, cousin, grandma, grandpa, језичке структуре his/her (присвојни придеви), She's got one sister. How many cousins has Polly got? (Have got за изражавање поседовања и описивање)</i>
- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставније описе предмета и места; - разумеју једноставније исказе којима се изражава поседовање / непоседовање и реагује на њих; - разумеју, питају и саопште колико нечега има;		Изрази и речи којима се именује храна и изражава хронолошко време - <i>apples, bananas, biscuits, bread, cereal, cheese, crisps, eggs, grapes, milk, oranges, pears, rice Does he like apples? He likes pears. He doesn't like oranges. (The Present Simple tense); He's got some biscuits. She hasn't got any grapes. (Have got за</i>

- разумеју и саопште једноставније исказе који се односе на хронолошко време; - разумеју једноставније текстове у којима се описују уобичајене радње у садашњости које се догађају у одређено време;	3. Shopping for Mum	изражавање поседовања и описивање) <i>eight o'clock, half past nine, I have breakfast at seven o'clock.</i>
- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставније текстове у којима се описују способности у садашњости; - разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на положај у простору; - разумеју једноставније описе бића и предмета; - разумеју једноставнија упутства и налоге и реагују на њих; саопште једноставнија упутства и налоге;	4. Are they monkeys?	Изрази и речи које се односе животиње, предлоге за место и физички изглед - <i>a dolphin, an elephant, a frog, a giraffe, a hippo, a lion, a monkey, a parrot, a penguin.</i> језичке структуре <i>They're funny. They aren't dangerous. Are they friendly?. bigger, smaller, taller, Where are the monkeys? They're next to/ opposite / between the giraffes?</i>
- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставније описе места; - разумеју позив на заједничку активност и реагују на одговарајући начин; - разумеју кратке и једноставније молбе и реагују на њих уз одговарајуће образложење; - разумеју једноставније текстове у којима се описују уобичајене радње у садашњости	5. Kites	Изрази и речи који се односе на места у граду, превозна средства и играчке <i>a church, a cinema, a library, a restaurant, a station, a supermarket, a toy shop. There's a toy shop. There are kites. There aren't any red kites. Are there any purple kites? How do you go to school? I go to school by car; I walk to school</i>
- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставније исказе за изражавање допадања / недопадања и реагују на њих; - изражавају допадање / недопадање уз најједноставније образложење; - изразе захвалност на једноставан начин;	6. Dad at the sports centre	Изрази и речи које се односе на забаву и разоноду и дане у недељи - <i>basketball, computer games, dancing, swimming, skateboarding, television, tennis, Do you like swimming? Yes, I do. / No, I don't. I like playing football.</i> (изражавање допадања и недопадања). <i>Days of the week. I do my homework on Mondays.</i>

- разумеју позив на заједничку активност и реагују на одговарајући начин; упуте позив на заједничку активност; - разумеју једноставније текстове у којима се описују уобичајене радње у садашњости;		
- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставније текстове у којима се описују радње у садашњости	7. We're late!	Изрази и речи које се односе на занимања - <i>a baker a firefighter, a mechanic, a nurse, an office worker, a teacher, She wears a uniform. She doesn't work with children. quarter past ten</i>
- препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју и саопште једноставније исказе који се односе на метеоролошко време; - разумеју једноставније текстове у којима се описују тренутне радње у садашњости;	8. It's snowing!	Изрази и речи које се односе на временске прилике и физички изглед људи - <i>cloudy, cold, foggy, hot, raining, snowing, sunny, windy What's the weather like today in London? it's sunny. I'm reading. She's wearing a hat. Is it snowing? Are you skiing?(The Present Continuous Tense)</i>

Назив предмета	МАТЕМАТИКА
Циљ	Циљ учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације

математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневног живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Разред По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
Исходи Четири Годишњи фонд часова 180 часова – прочита, запише и упоређи природне бројеве и прикаже их на бројевној правој;		Скуп природних бројева са нулом. Декадни систем записивања бројева.
– одреди месну вредност цифре; – изврши четири основне рачунске операције у скупу $\mathbb{N}_0$; – састави израз, израчуна вредност бројевног израза и примени својства рачунских операција; – реши једначине и неједначине и провери тачност решења; – реши проблемски задатак користећи бројевни израз, једначину или неједначину; – процени вредност израза са једном рачунском операцијом; – одреди вишеструке декадне јединице најближе датом броју; – прочита и запише разломке облика $\frac{m}{n}$ ($m, n \leq 10$); – упоређи разломке облика са једнаким бројоцима или имениоцима; – сабере и одузме разломке са једнаким имениоцима; – запише резултат мерења дужине децималним бројем са највише две децимале; – сабере и одузме децималне бројеве са највише две децимале; – чита, користи и представља податке у табелама или графичким дијаграмима; – формира низ на основу упутства; – реши задатак применом различитих начина представљања проблема;	БРОЈЕВИ	Месна вредност цифре. Својства скупа природних бројева. Сабирање и одузимање (писмени поступак). Множење и дељење (писмени поступак). Својства рачунских операција (изражена формулама). Изрази са више операција (бројевни изрази и изрази са променљивом). Једначине и неједначине у скупу $\mathbb{N}_0$. Разломци облика $\frac{m}{n}$ ($m, n \leq 10$). Упоређивање разломака са једнаким бројоцима. Једнакост разломака. Сабирање и одузимање разломака са једнаким имениоцима. Децимални запис броја са две децимале. Сабирање и одузимање децималних бројева.

– именује елементе и опише особине квадрa и коцке; – црта мреже и прави моделе квадрa и коцке; – препозна сликовну представу изгледа тела посматраног са различитих страна; – прочита, упореди и претвори јединице за мерење површине и запремине; – израчуна површину квадрата и правоугаоника; – израчуна површину и запремину квадрa и коцке; – реши проблемске задатке у контексту мерења.	ГЕОМЕТРИЈА МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Квадар и коцка. Мерење површине (mm^2, cm^2, dm^2, m^2, a, ha, km^2) Површина квадрата и правоугаоника. Површина квадрa и коцке. Мерење запремине (mm^3, cm^3, dm^3, m^3). Запремина квадрa и коцке.
--	--	--

Кључни појмови садржаја: природни бројеви, декадни систем, својства операција, израз, једначине и неједначине, разломци, децимални запис броја, коцка, квадар, површина и запремина.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА

Ученик је на крају обавезног образовања кроз наставу математике усвојио основне математичке концепте (нумеричке, алгебарске, геометријске), овладао је основним математичким процесима (расуђивањем, комуникацијом, повезивањем, применом,) и вештинама (рачунањем, алгебарским поступцима, мерењем, просторном визуелизацијом, радом са подацима, проценом информационо-комуникационим технологијама) потребним за даље школовање и живот. Комуницира користећи математички језик, користи информационо-комуникационе технологије и друга средства

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Специфичне предметне компетенције су: математичко знање и резонување, примена математичких знања и вештина на решавање проблема и математичка комуникација.

Компетенције: Компетенција за учење, комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, решавање проблема, дигитална компетенција, компетенција за целоживотно учење.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Препоручена дистрибуција часова по предметним областима је следећа:

Бројеви (132; 42 + 90)

Геометрија (12; 4 + 8)

Мерење и мере (28; 9 + 19)

ТЕМА/ ОБЛАСТ	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
БРОЈЕВИ	У четвртном разреду проширује се блок бројева на коме се ради, упознавањем природних бројева већих од 1.000 и формирањем појма скупа природних бројева $\mathbb{N}$ и скупа природних бројева са нулом $\mathbb{N}_0$. Упознају се својства скупа $\mathbb{N}_0$: уређеност, кардиналност, ограниченост са леве стране као и својства рачунских операција (замена места сабирака, здруживање сабирака, замена места чинилаца, 0 као сабирак, 1 као чинилац, множење збира и разлике бројем, сталност збира и разлике). Бројеви се представљају у декадном запису као зборови вишеструких декадних јединица ($4\,321 = 4\,000 + 300 + 20 + 1$) или збира производа једноцифрених бројева и декадних јединица ($4\,321 = 4 \cdot 1\,000 + 3 \cdot 100 + 2 \cdot 10 + 1 \cdot 1$). Одређује се месна вредност цифре у броју. Поступни развој појма броја подстиче се визуелним представљањем бројева на бројевној правој као и активностима одређивања најближе (вишеструке) декадне јединице. Знања о рачунским операцијама даље се проширују писменим поступцима сабирања и одузимања, множења и дељења у скупу природних бројева, упознавањем поступака прво уз помоћ таблица месних вредности, а затим скраћеним поступцима са потписивањем. При увежбавању техника рачунања са вишечифреним бројевима треба водити рачуна о сврсисходности захтева и могућностима примене знања у реалним ситуацијама. Препоручљиво је да се брзина и сигурност у израчунавању збира и разлике бројева увежбава на примерима у блоку бројева до 1 000 000, а производа и количника на примерима множења, односно дељења (са и без остатка) највише двоцифреним бројем. Негује се и развија навика процењивања вредности израза и провере тачности рачуна. Ученике треба упутити да проверу тачности могу радити и калкулатором као и да могу користити апликације да би увежбали технике рачунања. Утврђују се својства операција која се изражавају реторички и симболички (формулама). Кроз примере ученицима се указује на функционалну примену својстава операција при рачунању. Поред утврђивања способности израчунавања вредности простих и сложених бројевних израза, код ученика се развија способност састављања бројевних израза и израза са променљивом на основу инструкција или математичког моделовања проблемске ситуације. Подразумева се познавање математичких термина (сабирак, збир, умањеник, умањилац, разлика, чинилац, дељеник, делилац, количник). Решавају се просте и сложене једначине ($a \times x \pm b = c$, $a - b \times x = c$, $x : a \pm b = c$, $a - x : b = c$, $a : x \pm b = c$, $a - b : x = c$, $a \times (x \pm b) = c$, $a \times (b - x) = c$, $(x \pm b) : a = c$, $(a - x) : b = c$, $a : (x \pm b) = c$, $a : (b - x) = c$) и просте неједначине (у којима су релацијски знаци $<$, $>$, $\leq$ или $\geq$) са решењима из скупа $\mathbb{N}_0$. Решавање једначина заснива се на познавању рачунских операција и њихове међусобне повезаности. Ученици се упућују да утврде вредности које би могла имати непозната у неједначини и у том скупу утврђује се за које вредности непознате се добија тачна неједнакост. Решавање неједначина заснива се на таблицама или на решавању одговарајућих једначина и познавања функционалне зависности резултата рачунских операција од њених компонената. Решења се записују уз коришћење симбола $\hat{!}$, $\{$ и $\}$. Разматрају се случајеви код којих неједначина има једно решење, има више решења или нема решења. Подстиче се навика провере решења и анализа „логичности“ решења с обзиром на природу проблема.

	Решавање задатака у реалистичним и проблемским ситуацијама је контекст за утврђивање и проширивање знања о својствима рачунских операција и развој способности математичког моделовања. Проблеми се задају у текстуалној форми, сликом, табелом или графиком (стубичастим дијаграмом и сликовним дијаграмом у коме један симбол може представљати више од једног објекта). У овим примерима, од посебног значаја је селекција значајних информација за решавање проблема и уочавање односа између познатих и непознатих компоненти које се представљају помоћу математичког апарата, најчешће писањем одговарајућих израза, једначина или неједначина. Развија се способност и навика ученика да усмено и писмено образложе поступке решавања задатка уважавајући чињеницу да често постоји више начина да се дође до решења. Ученици се подстичу да користе различите методе решавања проблема, укључујући и визуелно представљање проблемске ситуације (нпр. метод дужи, метод правоугаоника). Важно је омогућити ученицима да решавају задатке који ће допринети даљем развијању математичко логичког мишљења и припреми за бављење појмом функције у наредним разредима. Зато су корисни задаци одређивања следећег члана низа, уочавања и описивања правила на основу започетог низа, формирања низа на основу заданог правила, као и осмишљавања новог правила за формирање низа. Даље се развија појмовно разумевање разломка облика $\frac{m}{n}$ ($m, n \leq 10$) анализом визуелних представа помоћу правоугаоних модела, кружног дијаграма и др. Упоредивање разломака заснива се на визуелним представама при чему се прво обнавља упоређивање разломака са једнаким имениоцима, а затим се раде случајеви упоређивања разломака са једнаким бројиоцима. Уочавају се еквивалентни разломци. Сабирају се и одузимају разломци са једнаким имениоцима, представљени визуелно, при чему се раде само случајеви код који је резултат мањи или једнак два цела. Упознаје се децимални запис бројева са највише две децимале у контексту мерења дужине. Поступци сабирања и одузимања бројева у децималном запису обухватају само једноставне случајеве бројева са истим бројем децимала код којих је збир цифара на истој позицији у бројевима који се сабирају или одузимају мањи од 10 (нпр. $1,3+0,2=1,5$; $1,37+0,21=1,58$ и $1,7-0,2=1,5$; $1,74-0,21=1,53$).
ГЕОМЕТРИЈА	Формирање геометријских идеја започето је, у првом разреду, посматрањем и описивањем предмета у реалном простору: полазећи од просторних облика познатих из свакодневног живота (коцка и лопта, квадар и ваљак, пирамида и купа), најпре су издвојени равни геометријски облици (круг, квадрат, правоугаоник, троугао), затим су издвојене линије којима су оивичени учени облици и најзад тачке као пресеци линија. У четвртом разреду, заокружује се прва етапа учења геометрије анализом геометријских тела, заснованом на примени знања и вештина стечених учењем геометрије у ранијим разредима. Иако је пожељно обновити основне просторне облике, централно место ове теме заузимају квадар и коцка, будући да се исходи односе на ова геометријска тела. За успешно остваривање исхода, обраду нових садржаја треба да прати обнављање свих важних геометријских појмова из претходних разреда. Важно је повезати појмове фигура, линија, тачка редом са појмовима страна, ивица, теме, истаћи паралелност и нормалност међу појединим ивицама квадра, односно подударност међу наспрамним странама квадра. Својства квадра и коцке треба повезати са својствима правоугаоника и квадрата, илуструјући одговарајуће везе и на моделима квадра и коцке, и на њиховим мрежама.

Наставни садржаји који се односе на геометрију простора веома су важни за интелектуални развој ученика. Разноврсним примерима и задацима треба стимулисати оријентацију у простору, просторну визуелизацију, мисаоно сагледавање простора и томе слично. Наведене способности посебно се унапређују уочавањем веза између просторних односа и одговарајућих равних репрезентација. Зато је пожељно код ученика развијати вештину представљања геометријских тела цртањем одговарајућих слика у равни (слободном руком и геометријским прибором). Веома је важно да ученици коректно употребљавају пуне и испрекидане линије за приказивање видљивих и невидљивих ивица тела у односу на изабрани правац посматрања, као и да уочавају елементе (пре свега праве углове) који нису веродостојно приказани на равној слици. Цртање у квадратној или тачкастој мрежи погодно је да се ученицима предоче разни начини представљања квадрата и коцке у зависности од правца посматрања. Развоју визуелне перцепције могу допринети задаци који се односе на тела састављена од коцки истих димензија и у којима се захтева бројање коцки и цртање фигура које се виде посматрањем тела са предње и задње стране, одозго и одоздо, слева и здесна. Довољно је посматрати тела сачињена од једноцифреног броја коцки.

Савремена технологија пружа изузетне могућности да се једноставно и ефектно прикажу просторни односи, па зато интерактивни геометријски софтвери постају корисно средство у реализацији геометријских тема. На пример, када је реч о настави геометрије у четвртном разреду, препоручљиво је одговарајућим софтверским апликацијама генерисати разноврсне мреже квадрата (коцке) и симулирати њихово склапање, приказивати слике истог тела из различитих правца посматрања итд. Употреба софтверских апликација (нпр. за виртуелно састављање коцке) не сме да замени ниједну од традиционалних наставних активности (нпр. прављење модела коцке од картона), већ да буде додатак који ће допринети ефикаснијој реализацији наставног процеса. Треба имати на уму да за већину ученика самостална употреба неког софтвера представља додатно интелектуално ангажовање, па је неопходно унапред добро осмислити и припремити задатке у којима се захтева употреба софтверских апликација. Од ученика не треба очекивати вешту употребу софтвера, али је важно да уоче значај технологије и погодности које она омогућава.

Веза између геометрије и информатике може се остварити и задацима који су инспирисани једноставним програмима језика Лого: нпр. употребом наредби горе, доле, лево, десно, напред, назад описати путању „бубе-робота” из једног темена коцке у неко друго теме (при чему је пожељно истицати све могуће путање, тј. размотрити и комбинаторне аспекте проблема).

Исходи и одговарајући садржаји у вези са темом Геометрија веома су значајни и у научно-техничком и уметничком образовању. Зато је важно успоставити везе са другим предметима. На пример, повезивање са ликовном културом може се остварити истицањем ликовних ефеката којима се дочарава просторност. Корелација са природом и друштвом могла би се остварити кроз дискусију о просторном планирању, архитектури и грађевинарству и одговарајућим занимањима, уз посебно истицање значаја прецизног цртања и прављења макета. Корисно би било са ученицима уопштено анализирати план и макету неке познате грађевине.

Пожељно је реализовати и један пројектни задатак којим би се стимулисало функционално знање, повезивање и примена наученог. Пројектни задатак би могао бити прављење поједностављене макете

	учионице. Намештај у учионици би требало представљати у облику квадра, односно коцке. Пре израде макете треба обавити мерење просторије и намештаја и погодно изабрати размеру.
МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Увођењу стандардних мерних јединица за површину (мм^2, цм^2, дм^2, м^2, а, ха, км^2) треба да претходи обнављање мерења дужине и одговарајућих стандардних јединица мере, као и подсећање на концепт мерења површине геометријских фигура, који су ученици упознали у трећем разреду без увођења стандардних јединица. Важно је да ученици овладају претварањем мерних јединица из већих у мање и обрнуто, вишеименованих у једноименоване и обрнуто, као и упоређивањем величина датих у истим или различитим мерним јединицама. Неопходно је да ученици повежу идеју попличавања правоугаоника подударним квадратима са формулом за израчунавање површине правоугаоника. У задацима треба потенцирати правилан математички запис, прецизност и уредност приликом цртања и израчунавања. Реалним примерима треба развијати способност процене површина (просторија, станова, игралишта, парцела итд.) и њиховог међусобног односа. Са практичног становишта веома су корисни задаци у којима треба израчунати површину фигуре која се једноставно може разложити на правоугаонике и квадрате. Овакви задаци су значајни и зато што непосредно повезују идеју попличавања и примену формула за израчунавање површина. На њих се надовезује формирање појма површине квадра и коцке и долажење до одговарајућих формула. По аналогiji са развијањем концепта мерења дужине и површине, уводи се појам запремине коцке и квадра и стандардне мерне јединице за запремину (мм^3, цм^3, дм^3, м^3). Формулу за израчунавање запремине квадра треба повезати са идејом попуњавања квадра истоветним коцкама. У оквиру теме Геометрија истакнут је значај задатака који се односе на тела састављена од истоветних коцки и у којима се захтева бројање коцки, односно цртање фигура које се виде посматрањем тела са предње и задње стране, одозго и одоздо, слева и десна. Пожељно је неколико оваких задатака урадити и у контексту мерења, при чему бројање коцки треба повезати са запремином тела, а површину тела повезати са збиром површина одговарајућих фигура које се виде из различитих праваца. Стандардне мерне јединице за запремину треба повезати са јединицама за мерење запремине течности (л, дл, цл, мл, хл), које су уведене у трећем разреду. Пожељно је поменуте везе илустровати пресицањем воде из боце од 1 л у коцку странице 1 дм. Сипање воде из обичне кухињске мензуре може послужити за практично одређивање запремине посуда. Тема Мерење и мере веома је важна за повезивање аритметичких и геометријских садржаја. Примене једначина треба илустровати погодним примерима и задацима у којима се примењују формуле за израчунавање површине и запремине. Поред тога, важно је подстицати и цртање геометријских репрезентација проблемских ситуација које се превасходно односе на аритметички контекст. Ово последње се посебно односи на примену тзв. методе дужи и методе правоугаоника при решавању аритметичких задатака.

Математичке садржаје треба повезивати са садржајима и активностима других предмета . Одређени број часова на крају школске године треба одвојити за систематизацију и повезивање градива. На овим часовима треба задавати текстуалне, проблемске задатке, задатке са геометријским приказом аритметичких задатака, текстуалне задатке у којима су дати и подаци који нису битни за решавање задатка,

логички задаци са одричним реченицама. Циљ оваквих часова је да се утврди и повеже градиво, да се код ученика развија способност решавања проблема и логичко-комбинаторно мишљење.

Допунска настава из математике— годишњи фонд часова 18.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
– прочита, запише и упореди природне бројеве и прикаже их на бројевној правој; – одреди месну вредност цифре; – изврши четири основне рачунске операције у скупу N_0. – састави израз, израчуна вредност бројевног изрази и примени својства рачунских операција; – реши једначине и неједначине и провери тачност решења;		Скуп природних бројева са нулом. Декадни систем записивања бројева. Месна вредност цифре. Својства скупа природних бројева. Сабирање и одузимање (писмени поступак). Множење и дељење (писмени поступак).

– процени вредност израза са једном рачунском операцијом; – одреди вишеструке декадне јединице најближе датом броју; – прочита и запише разломке облика $\frac{m}{n}$ ($m, n \leq 10$); – упореди разломке облика са једнаким бројиоцима или имениоцима; – сабере и одузме разломке са једнаким имениоцима; – чита, користи и представља податке у табелама или графичким дијаграмима;	БРОЈЕВИ	Својства рачунских операција (изражена формулама). Изрази са више операција (бројевни изрази и изрази са променљивом). Једначине и неједначине у скупу N_0.
– именује елементе и опише особине квадра и коцке; – препозна сликовну представу изгледа тела посматраног са различитих страна; – прочита, упореди и претвори јединице за мерење површине и запремине; – израчуна површину квадрата и правоугаоника; – израчуна површину и запремину квадра и коцке;	ГЕОМЕТРИЈА МЕРЕЊЕ И МЕРЕ	Разломци облика $\frac{m}{n}$ ($m, n \leq 10$). Упоређивање разломака са једнаким бројиоцима. Једнакост разломака. Сабирање и одузимање разломака са једнаким имениоцима. . Квадар и коцка. Мерење површине (м², дм², цм², мм², км², ха, а). Површина квадрата и правоугаоника. Површина квадра и коцке. Мерење запремине (м³, дм³, цм³, мм³). Запремина квадра и коцке.

Додатна настава из математике - годишњи фонд часова 36

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:		

	– реши проблемске задатке у контексту мерења.		Површина квадра и коцке. Мерење запремине ($\text{mm}^3, \text{cm}^3, \text{dm}^3, \text{m}^3$).
			Запремина квадра и коцке.
Назив предмета	ПРИРОДА И ДРУШТВО		
Циљ	Циљ учења Природе и друштва јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.		
Разред	Четврти		
Годишњи фонд часова	72		

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:		

– идентификује и самостално раздваја смеше просејавањем, одливањем, цеђењем и испаравњем; – испита електричну проводљивост материјала помоћу једноставног струјног кола; – наведе примере штедљивог коришћења електричне енергије; – наведе примере употребе магнета у свакодневном животу; – наведе примере превенције и заштите од пожара; – прикаже хронолошки на ленти времена значајне историјске догађаје и личности; – опише начин живота људи кроз време користећи различите изворе информација; – представи ток и резултате истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, презентацијом и/или цртежом и др.); – пронађе и одабере потребне информације из различитих извора (писаних, сликовних, дигиталних); – повеже резултате рада са уложеним трудом; – сарађује са другима у групи на заједничким активностима; – учествује у друштвено-корисним акцијама уз подршку одраслих.		Материјали	Смеше (течности, храна, земљиште, ваздух). Раздвајање састојака смеше (просејавање, одливање, цеђење, испаравање). Наелектрисавање предмета од различитих материјала. Електрична проводљивост – проводници и изолатори. Рационална потрошња електричне енергије и правилно руковање електричним апаратима у домаћинству. Магнетна својства материјала (природни магнети, могућност намагнетисавања тела и својства које тада испољавају). Запаљиви материјали (ознаке за запаљиве материјале). Ваздух – кисеоник као чинилац сагоревања. Опасност и заштита од пожара. Смеше (течности, храна, земљиште, ваздух). Раздвајање састојака смеше (просејавање, одливање, цеђење, испаравање). Наелектрисавање предмета од различитих материјала. Електрична проводљивост – проводници и изолатори. Рационална потрошња електричне енергије и правилно руковање електричним апаратима у домаћинству. Магнетна својства материјала (природни магнети, могућност намагнетисавања тела и својства које тада испољавају). Запаљиви материјали (ознаке за запаљиве материјале). Ваздух – кисеоник као чинилац сагоревања. Опасност и заштита од пожара.
--	--	--------------------------	--

		Прошлост Србије	Живот у далекој прошлости (долазак Словена на Балканско полуострво, области које су Срби населили; начин живота). Српска држава за време владарске породице Немањића – успон и слабљење (владари – Стефан Немања, цар Душан, цар Урош; култура, начин живота). Живот под турском влашћу (начин живота, облици пружања отпора). Настанак и развој модерне српске државе (Први и Други српски устанак – узрок и ток; вође устанка; култура, начин живота). Србија у савремено доба (Први светски рат, настанак југословенске државе, Други светски рат, промена облика владавине, распад југословенске државе и осамостаљење Србије; култура, начин живота).
--	--	-------------------------------	---

Кључни појмови садржаја: отаџбина, оријентација у времену и простору, интеркултуралност, природни ресурси.

Компетенције : комуникативна компетенција, компетенција за учење, дигитална компетенција, компетенција за сарадњу, за одговорно учешће у демократском друштву, компетенција за одговоран однос према здрављу , естетичка компетенција, за одговоран однос према околини , рад с подацима и информацијама, решавање проблем

-предузимљивост и предузетничка компетенција

ОБЛАСТ/ТЕМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
-------------	---

МОЈА ОТАЏБИНА – РЕПУБЛИКА СРБИЈА	Природне и друштвене одлике Србије	Тема Природне и друштвене одлике Србије бави се распрострањеношћу природних и друштвених објеката и процеса у простору као и њиховом међузависношћу. У претходним разредима ученици су овладали основним појмовима који се односе на природне објекте (рељеф, воде) и друштвене објекте (становништво, насеља, привредне делатности). Циљ наведене теме је да ученик примени усвојену појмовну апаратуру на изучавање садржаја у оквиру територије Републике Србије. За достизање исхода који се односи на одређивање положаја и границе Србије, положаја главног града и већих насеља на географској карти Србије, кључно је да ученик на географској карти сагледа простирање територије Републике Србије, да се упозна са основним садржајима који окружују њену територију (суседне државе, међународне реке, итд.), као и да разуме појам и функцију границе, којом је дефинисана територија Републике Србије. За достизање исхода из ове теме неопходно је да ученик изврши класификацију природних објеката (облици рељефа – планине, низије, котлине и водни објекти – реке, језера, извори), именује их и позиционира на територији Србије. Методички приступ географској карти треба да се креће у правцу третирања карте као извора информација о Републици Србији, а не да карта буде „место” на коме ученици само показују задате географске појмове. Код ученика је важно да се развије осећај о потреби очувања и заштите појединих репрезентативних природних објеката. У оквиру друштвених објеката, примарно је да се упозна са бројем становника који живи на територији Србије као и са етничком структуром. За ученика је важно да спозна негативну динамику промене броја становника као и узроке који су довели до тога (негативан природни прираштај, иселавање, итд.). У погледу распореда становништва, важно је размотрити просторну поларизацију на релацији село – град и низијски – брдскопланински простори. За достизање исхода ове теме неопходно је указати на међузависност одређених природних објеката и процеса и човека. Та релација може бити позитивна, али и негативна. Пример позитивне интеракције је када одређени природни садржаји стимулишу развој одређених привредних делатности (пољопривреда и плодно низијско земљиште поред река) или позиционирање насеља на одређеној територији. Негативни природни процеси такође утичу, тако што доводе до неповољних последица на одређеним површинама. Као пример могу се узети простори који су изложени плављењу река и слично. Унутар ове теме, важно је подстицати ученике да уоче узајамна права и обавезе државе и грађана, као и да их препознају у правилима која регулишу односе у држави и обезбеђују једнака права свих њених грађана. Природни ресурси Србије (извори енергије, чиста вода, чист ваздух, плодно земљиште, руде, биолошки диверзитет) разматрају се у контексту њихове одрживе употребе која треба да обезбеди здрав живот ученика и будућих генерација. У том смислу, ученике је потребно подстицати да узму учешће у локалним акцијама заштите животне средине. Проблематика одрживог развоја третира се и кроз анализу декларација производа које ученици уобичајено користе, са циљем промовисања коришћења локалних производа, производа направљених од рециклираних материјала, као и коришћења обновљивих природних ресурса. Пуно разумевање концепта одрживог развоја могуће је тек на каснијем узрасту ученика, али је потребно да се континуирано развија, и то не само на нивоу знања, већ првенствено на нивоу развијања вредности, ставова и навика. На тај начин се утиче на развој ставова важних за опстанак и будућност.
--	--	--

	Човек – природно и друштвено биће	Тема Човек део природе, односно исходи учења и препоручени садржаји унутар ове теме, наставља континуитет упознавања ученика са људским телом, али и увођење нових димензија у разматрању човека. У том смислу, садржаји о човеку се разматрају кроз три димензије: – Човек – природно, друштвено и свесно биће. Користећи сазнања стечена у претходним разредима о човеку, та сазнања се сада разматрају као дуализам природног и свесног друштвеног бића, уз развијање одговорног односа коју свако људско биће има према самом себи, другим људима и окружењу. У том смислу потребно је организовати активности које подржавају суживот кроз: уважавање различитости, толеранцију, хуманост, солидарност, емпатију... – Промене у пубертету – физичке и промене у понашању. Акценат је на упознавању ученика четвртог разреда са основним физичким променама које могу уочити на сопственом телу и одговорном односу према сопственом здрављу. Ученици треба да схвате да су и промене у њиховом и понашању њихових вршњака такође последица пубертета, али да ове промене не могу да буду изговор за непримерено понашање према другима. – Дигитална безбедност је нови аспекти безбедносне културе који се уводи у четвртом разреду. Ова проблематика има две димензије. Прва се односи на количину времена које ученици проводе користећи дигиталне технологије (често науштрб физичке активности, учења, дружења), односно на оспособљавању ученика да планирају своје активности и време проведено уз ИКТ, узимајући у обзир последице које прекомерно коришћење информационо-комуникационих технологија може да донесе, како на физичко здравље, тако и на односе са другима. Друга димензија односи се на безбедносне претње у дигиталном окружењу, односно на суочавање ученика са непримереним садржајима на интернету и адекватно реаговање (како и од кога ученик може да затражи помоћ).
--	---	---

	Материјали Исходи учења и садржаји који се односе на Материјале фокусирани су на уочавање магнетних и електричних промена материјала које, за разлику од прва три разреда, нису чулима тако непосредно доступне. Уводе се магнетна и електрична својства материјала, с тим што треба имати у виду да је разумевање суштине ових појава захтевно за ученике овог узраста. Због тога се треба задржати на појавним облицима магнетизма и електрицитета у природи, свакодневном животу, кроз огледе или експерименте. Испитивање електричне проводљивости материјала реализује се помоћу једноставног струјног кола са батеријом и сијалицом, путем којег ученици стичу прву слику о току електричне струје, деловима струјног кола (извор, проводник, потрошач електричне струје), као и о разлозима због којих се струјни каблови праве од метала, а облажу пластиком и/или гумом (проводници/изолатори електричне струје). Разумевање електричне проводљивости материјала представља основу за разумевање безбедносних ризика коришћења електричне струје, на примерима руковања електричним апаратима у домаћинству. Сагоревање као неповратна промена материјала сада се разматра кроз истраживање ваздуха – кисеоника као чиниоца сагоревања. Ради лакшег разумевања ове чињенице, препоручује се извођење демонстрационих огледе са свећом и (поклопљеном) чашом. Ова проблематика и огледи повезани са њом представљају добар увод у разумевање фактора који доводе до пожара, превенције и заштите од пожара. Када су превенција и заштита у питању, значајно би било ученике упознати са последицама претераног излагања сунцу и могућим мерама заштите. Осим наведеног, ученици истражују различите смеше из окружења (течности, храна, земљиште, ваздух) и практикују различите начине раздвајања састојака тих смеша (просејавање, одливање, цеђење, испаравање).
--	--

	Прошлост Србије	Преко исхода учења и садржаја теме Прошлост Србије омогућује се сналажење ученика у времену и простору. Проналажењем информација из различитих историјских извора (писаних, материјалних или усмених) сагледавају се поједини догађаји и личности из прошлости и одређује се њихов редослед, првенствено помоћу ленте времена. Помоћу ленте времена прати се развој државе Србије само у најелементарнијим контурама (јачање, слабење, нестајање, оживљавање модерне српске државе...), без оптерећивања ученика непотребном фактографијом. У том смислу предлаже се учитељима да примењују наративни приступ у приближавању прошлости ученицима, јер је форма приче блиска ученицима овог узраста. Ради добијања што објективније слике протеклих збивања морају се сагледати и околности – контекст догађања. На овај начин омогућује се ученицима да стекну комплексну слику времена у коме се радња (догађај) дешава, увиде узрочно-последичне везе праћених збивања из протеклих времена и то је пут ка поступном схватању развоја одређених друштвених збивања. У оквиру ове теме потребно је посебну пажњу обратити на начин живота људи кроз истраживање ученицима блиских и релевантних тема из свакодневног живота (на пример, занимања људи у крају, насеља, одевање, празници и сл.) уз стално поређење начина живота у прошлости са садашњошћу (као ученицима блиске и познате). Није потребно да се истраже сви наведени аспекти свакодневног живота, него они за које су ученици највише заинтересовани и за које постоје доступни историјски извори примерени ученицима овог узраста. Однос прошлости и садашњости не треба сагледати само кроз уочавање сличности и разлика међу њима, већ и кроз уочавање (остатака) прошлости у садашњости, односно у свакодневном животу (називи улица, споменици, храна и сл.). Податке прикупљене малим историјским истраживањима ученик може да представи на неки од начина које одабере (усмено, помоћу ленте времена, породичног стабла, презентације, постера...). Такође, ученике треба стављати у ситуације да користе до сада усвојене временске одреднице (посебно годину, деценију и век) приликом описивања догађаја из прошлости, с тим што је пожељно двоструко „мерити” време – у том веку/те године, односно пре толико векова/година (Први српски устанак десио се почетком 19. века, односно пре нешто више од два века). Приликом изучавања природних и друштвених феномена нужно је и даље примењивати истраживачки приступ и оспособљавати ученике за различите начине прикупљања података о окружењу, њихову анализу, сврставање у групе и категорије по различитим карактеристикама, вођење белешки и закључивање. Учествовање у једноставним огледима/експериментима који се реализују на основу упутства – индивидуално, у пару или групи, кроз повезивање резултата огледа/експеримента са објашњењем или закључком. У четвртом разреду се посебна пажња обраћа на различите начине бележења и каснијег презентовања резултата истраживања (писано, усмено, помоћу ленте времена, презентацијом и/или цртежом и др.).
--	-------------------------------	---

Назив предмета	МУЗИЧКА КУЛТУРА Циљ учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа. Четврти 36 часова	
Циљ		
Разред		
Годишњи фонд часова		
ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:		САДРЖАЈИ ОБЛАСТ/ТЕМА

Слушање музике: – опише своја осећања у вези са слушањем музике; – препознаје народну и уметничку музику; – опише улогу музике у медијима; – разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима; – повеже карактер дела са избором инструмента и елементима музичке изражајности; – уочи контраст и понављање у музичком делу; Извођење музике: – осмисли и изведе једноставну ритмичку и мелодијску пратњу; – пева и свира по слуху и са нотног текста песме различитог садржаја и расположења; – примени изражајне музичке елементе; – коментарише своје и туђе извођење музике; – самостално или уз помоћ одраслих користи предности дигитализације; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; Музичко стваралаштво: – осмисли музички одговор на музичко питање; – осмисли једноставну мелодију на краћи задати текст; – изабере одговарајући музички садржај (од понуђених) према литерарном садржају; – учествује у школским приредбама и манифестацијама.	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Композиције различитог карактера. Елементи музичке изражајности (инструмент, глас, мелодијска линија, темпо, ритам, динамика). Вокална и инструментална музика (композиције домаћих и страних композитора). Дела фолклорне традиције српског и других народа. Музичка прича. Музика у служби других медија. Музички бонтон. Музика и здравље.
		Музичке игре (дидактичке). Певање песама различитог садржаја и карактера по слуху. Певање и свирање песама из нотног текста.

	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Свирање песама по слуху на децјим инструментима и/или на другим инструментима. Народни инструменти нашег и других народа. Музичке драматизације. Свирање инструменталних аранжмана на децјим инструментима и на алтернативним изворима звука. Динамика (крешендо, декрешендо). Темпо (Анданте. Модерато. Аллегро). Боја (различити гласови и инструменти). Трајање (цела нота и пауза. нота четвртине са тачком). Савладавање тонске висине и солмизације у обиму це1-це2. Динамика (крешендо, декрешендо). Темпо (Анданте. Модерато. Аллегро). Боја (различити гласови и инструменти). Трајање (цела нота и пауза. нота четвртине са тачком). Савладавање тонске висине и солмизације у обиму це1-це2. Тактирање у 3/4 и 4/4 такту. Це-дур лествица. Репетиција, прима и секунда волта.
	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Једноставна ритмичка и мелодијска пратња. Музичка питања и одговори и музичка допуњалка. Звучна прича на основу познатих музичких садржаја, звучне ономотопеје и илустрације на краћи литерарни текст (учење у контексту). Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Креирање мелодије на одабрани текст.

Кључне речи: певање, свирање, слушање, музичке игре, музички бонтон, лествица, темпо, репетиција.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА

На основу музичког искуства у основној школи ученик ужива у музици и отворен је за различите уметничке садржаје. Користи музичко знање и вештине да изрази своја осећања, размишљања, ставове и на креативан и конструктиван начин остварује своје циљеве.

Искуство и вештину у слушању и опажању приликом индивидуалног и групног музицирања примењује у комуникацији са другима.

Развија критички однос према музици. Има одговоран однос према традицији свог народа и других култура.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Ученик користи језик музике за изражавање својих осећања и идеја и за комуникацију са другима. Ученик истражује везу између музике и изражавања покретом.

Компетенције : Компетенција за учење, комуникација, сарадња, естетска компетенција, дигитална компетенција, , одговоран однос према здрављу, одговоран однос према околини.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА	На основу музичког искуства у основној школи ученик ужива у музици и отворен је за различите уметничке садржаје. Користи музичко знање и вештине да изрази своја осећања, размишљања, ставове и на креативан и конструктиван начин остварује своје циљеве.
Искуство и вештину у слушању и опажању приликом индивидуалног и групног музицирања примењује у комуникацији са другима.	Развија способност да комуницира са другима кроз слушање, извођење и стварање музике. Непосредно укључивање у музичке активности. Развија критички однос према музици. Има одговоран однос према традицији свог народа и другим културама.
СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	
Ученик користи језик музике за изражавање својих осећања и идеја и за комуникацију са другима. Ученик истражује везу између музике и изражавања покретом.	Развија способност да изражава своје мисли и осећања кроз музику. Развија лично музичко изражавање кроз извођење музике, музичко стваралаштво и покрет. Активним слушањем музике и квалитетном комуникацијом постепено развија естетску осетљивост.

Циљ	Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.
Годишњи фонд часова	72 часа

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ /ТЕМА	САДРЖАЈИ
– поштује инструкције за припремање, одржавање и одлагање материјала и прибора; – изражава замисли, интересовања, сећања, емоције и машту традиционалним ликовним техникама; – користи амбалажу и предмете за једнократну употребу у стваралачком раду; – примени, у стваралачком раду, основна знања о композицији; – користи одабрана уметничка дела и визуелне информације као подстицај за стваралачки рад; – тумачи једноставне знаке, симболе и садржаје уметничких дела; – разговара о значају одабраног уметника, уметничког дела, споменика и музеја; – учествује у планирању и реализацији ликовног пројекта или радионице; – разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може применити.	КОМПОЗИЦИЈА	Елементи композиције – облик, боја, линија, текстура, светлина (валер). Положај елемената у композицији – хоризонтални, вертикални, дијагонални. Материјали и технике – графитна оловка, туш и четка, туш и перо, акварел, гваш, темпере, фротаж, колаж, деколаж, асамблаж, меки материјали.
	СПОРАЗУМЕВАЊЕ	Хералдика – застава, грб, печат. Пиктограми. Споразумевање сликом.
	НАСЛЕЂЕ	Споменици природе и споменици културе у Србији. Археолошки локалитети, замкови и утврђења, манастири, музеји. Познати уметници и најзначајнија дела.
	СЦЕНА	Сценографија за позориште, филм и телевизију. Елементи сценографије.

Кључни појмови: простор, облик, линија, боја, текстура, светлина.

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА

Ученик развија креативан, радознао и истраживачки дух кроз упознавање и коришћење различитих уметничких медија и техника. Способан је и мотивисан да користи своје искуство, да експериментише и развија идеје кроз самосталан рад и рад у групи. Ученик развија машту и апстрактан начин размишљања који успешно примењује у различитим животним ситуацијама које захтевају креативна решења.

Уочава специфичности различитих уметничких дисциплина (визуелне, драмске, музичке...) али уочава и њихове заједничке принципе и сличности. Ученик познаје и разуме вредност сопствене културе и културе других народа повезујући знања из различитих области или предмета. Знања и искуства стечена кроз предмет Ликовна култура (истрајност, упорност, стрпљивост) примењује у друштвеном животу и у даљем стручном усавршавању и професионалном развоју.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Ученик кроз предмет Ликовна култура развија стваралачке способности, индивидуалну креативност и естетску осетљивост.

Компетенције: компетенција за комуникацију, естетичка компетенција, компетенција за рад са подацима и информацијама, компетенција за учење и компетенција за сарадњу.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ОБЛАСТ / ТЕМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
КОМПОЗИЦИЈА	Композиција је ликовна целина коју је створио човек. Свака целина се састоји из делова (елемената). Основни елементи композиције (ликовни елементи) су облик, линија, боја, текстура и светлина (валер). Светлина или валер је количина светлости у једној боји. Ученици могу да експериментишу додајући једној боји другу боју/боје да би је посветлили или потамнели. На ово објашњење може да се надовеже и објашњење бачене и сопствене сенке, затим, прича о односу светло-тамно на слици и принципу компоновања, контраст. У овом разреду се објашњава само контраст светлог и тамног. Могуће је објаснити још неке принципе компоновања (доминанта, јединство), али не треба нудити потпуна објашњења на примерима из уметности, јер су превише сложена за овај узраст. За ученике је корисније делимично објаснити принципе компоновања на примерима из живота. Организација композиције се и даље учи постепено. Ученици могу прво да креирају једноставну композицију распоређујући на папиру (или у апликативном програму за цртање) правилне (или правилне и неправилне) облике према замишљеној линији – хоризонталној, вертикалној или дијагоналној (елементи се могу распоређивати и другачије, али није пожељно ширити садржаје). Затим се постепено задају сложенији задаци који омогућавају да ученик размишља и да сам планира распоред елемената којим би ефикасно изразио своју замисао. До краја разреда ученици треба да испробају традиционалне технике које нису користили у претходним разредима. И даље се користе материјали за рециклажу. Ученицима је потребно указати на озбиљно загађење планете пластиком и упутити их да избегавају производе у амбалажи која се тешко разграђује и рециклира.

	Задаци обједињују активности ученика: развијање креативних идеја, организацију композиције и истраживање изражајних могућности материјала и техника.
СПОРАЗУМЕВАЊЕ	Предлози који се односе на хералдику (наука о грбовима) и пиктограме (слика предмета као симбол појма или речи) остварују се на интегрисаним часовима предмета Ликовна култура и Природа и друштво. Ученицима је потребно кратко објаснити значење и порекло симбола на грбу Србије. Потребно је да науче да читају знаке упозорења (општа опасност, високи напон, отров, опасност од пожара, клизав терен, ломљиво...), забране (забрањено фотографисање, забрањен прилаз, забрањено коришћење мобилних телефона, забрањено увођење кућних љубимаца...) и обавештења (школа, излаз, место у превозу резервисано за инвалиде или труднице, стаза за бицикле, децје игралиште...). Предлози који се односе на споразумевање сликом (у најширем значењу) не везују се за теоријске садржаје, већ за изражавање (емоција, маште, позитивних порука, доживљаја...). Важно је да ученици разумеју да се сликом могу саопштити различите информације, исто као и текстом.
НАСЛЕЂЕ	Предлози који се односе на споменике природе и споменике културе у нашој земљи остварују се на интегрисаним часовима Ликовне културе и Природе и друштва. Уметничка дела имају функцију илустровања појмова који се објашњавају, а користе се и као подстицај (мотивација) за стваралачки рад. Међутим, потребно је и да ученици сазнају нешто више о одабраним уметницима (када су живели, како су изгледали, по чему су познати, где се чувају њихова најпознатија дела...). Наставник прави избор уметника и уметничких дела руководећи се значајем уметника/дела и садржајем дела који одговара узрасту ученика.
СЦЕНА	Наставник једноставно објашњава појмове, иако објашњења неће бити потпуна. Сцена је простор где се одржавају представе, концерти, снимају филмови и ТВ програм (емисије, серије, рекламе, музички спотови...). Сценографија је дизајн сцене. Сценограф је уметник који смишља изглед сцене. Сцена може да се постави на отвореном или у затвореном простору (наставник може да разговара са ученицима о томе како се бирају локације, шта може да буде важно за постављање сцене на отвореном). Ученици треба да добију елементарне информације о фазама рада. Сценограф прво сарађује са режисером и упознаје се са делом које се изводи. Затим израђује нацрте за сцену и сарађује са дизајнером светла, костимографом, мултимедијалним уметницима, тимовима који израђују кулисе, реквизите, маске, перике, шминку... Најважније што ученици треба да сазнају је да се сценографија креира тимски, да је за рад неопходно знање о елементима композиције и компоновању, да често нема довољно средстава да се сцена обликује како је замишљено. Тада је неопходно да чланови тима/тимова испоље креативност и да обликују сцену користећи материјале који су им доступни, да заједно осмисле како ће направити неки елемент сцене или специјални ефекат. Специјални ефекти могу бити механички (на пример, вештачки дим, магла, снег...) и креирани дигиталном технологијом. Практични рад се планира као пројекат или радионица. Циљ учења је развијање креативних идеја и вештине сарадње.

Назив предмета	ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ
Циљ	Циљ учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
--	--------------------	-----------------

– примени општеприпремне вежбе (вежбе обликовања); – правилно изводи вежбе, разноврсна природна и изведена кретања; – комбинује усвојене моторичке вештине у игри и свакодневном животу; – одржава равнотежу у различитим кретањима; – правилно држи тело; – самостално коригује неправилно држање; – правилно подиже, носи и спушта терет; – изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу; – изведе дечји и народни плес; – користи терминологију вежбања; – поштује правила понашања на вежбалиштима; – поштује мере безбедности током вежбања; – одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима; – поштује и примени правила игре; – навија и бодри учеснике у игри на начин којим никога не вређа; – прихвати победу и пораз као саставни део игре и такмичења; – уредно одлаже своје ствари пре и након вежбања; – прати промене у сопственој тежини и висини; – сагледа резултате физичких способности; – препозна здравствено стање када не треба да вежба; – примењује хигијенске мере пре, у току и након вежбања, као и у другим ситуацијама;	ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ		Вежбе за развој снаге са реквизитима и без реквизита. Вежбе за развој покретљивости са реквизитима и без реквизита. Вежбе за развој аеробне издржљивости. Вежбе за развој брзине и експлозивне снаге. Вежбе за развој координације. Национална батерија тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности. Моторичке вештине и игре у развоју моторичких способности
	МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ВЕШТИНЕ	Атлетика	Технике трчања. Истрајно трчање. Скок удаљ згрчном техником. Бацање лоптице из залета. Скок увис прекорачном техником. Тробој.
		Спортска гимнастика	Основни садржаји Вежбе на тлу: вежбе и комбинације. Прескоци и скокови (прескок разношка). Вежбе у вису, вежбе у упору и вежбе са променама висова и упора. Вежбе равнотеже на шведској клупи и ниској греди. Проширени садржаји Вежбе на тлу: – летећи колут из места. – састав.
		Основе тимских, спортских и елементарних игара	Мини–рукомет. Футсал – „мали фудбал”. Основни елементи кошарке и мини-кошарка. Основни елементи одбојке. Јацент.

– уредно одржава простор у коме живи и борави; – увиди значај правилне исхране за вежбање; – повеже различита вежбања са њиховим утицајем на здравље; – препозна лепоту покрета и кретања; – користи научена вежбања у рекреацији породице; – правилно реагује у случају повреде у школи; – вреднује сопствена и туђа постигнућа у вежбању; – учествује у предлагању садржаја и начина рада.		Плес и ритимика	Вежбе са вијачом. Вежбе са лоптом. Вежбе са обручем. Народно коло „Моравац”. Народно коло из краја у којем се школа налази.
		Пливање ⁸	Основна обука пливања. Скок на ноге.
		Атлетика	Технике трчања. Истрајно трчање. Скок удаљ згрчном техником. Бацање лоптице из залета. Скок увис прекорачном техником. Тробој.
		Полигони	Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима.
	ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	Култура вежбања и играња	Основна правила вежбања. Основна правила мини- – рукомета, фудсала, кошарке, мини-кошарке и одбојке. Понашање према осталим учесницима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе). Чување и одржавање материјалних добара. Постављање, склањање и чување справа и реквизита неопходних за вежбање. „Ферплеј” (навијање, победа, пораз, толеранција). Значај вежбања у породици. Вежбање у слободно време.

		Здравствено васпитање	Правилно држање тела и здравље. Значај вежбања за правилан рад срца и плућа. Мишићи и зглобови тела. Хигијена простора за вежбање. Исхрана и вежбање. Значај лекарских прегледа за вежбање. Поступање у случају повреде (обавестити наставника и др.).
--	--	--------------------------	--

⁸ Напомена: Планирано је да се часови пливања реализују на настави у природи. Уколико не дође до реализације наставе у природи, због непостојања услова за њихово извођење у школи, биће замењени садржајима програма у оквиру наставне теме *Моторичке вештине, спорт и спортске вештине (Атлетика)*.

Кључни појмови садржаја: физичке способности, моторичке вештине, здравље, плес и игра

ОПШТА ПРЕДМЕТНА КОМПЕТЕНЦИЈА

Учењем наставног предмета физичко васпитање ученик стиче вештине и овладава знањима и културним вредностима телесног вежбања, примењује их у свакодневном животу, новим и ванредним животним ситуацијама; разуме значај континуираног развоја физичких способности, разноврсних моторичких активности, утицај на здравље, здравље околине и квалитет живота.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Ученик је стекао знања и у стању је да користи разноврсне програме и облике индивидуалног и колективног вежбања. Има позитиван став према физичким активностима и спорту у свакодневном животу, поштује правила и негује здраве међуљудске односе. Промовише улогу физичке активности и спорта у унапређивању здравља и превентивно деловање на настанак хроничних незаразних обољења и социопатолошких појава.

Компетенције: Компетенција за учење, комуникација, сарадња, брига за здравље

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Концепција Физичког и здравственог васпитања заснива се на јединству наставних, ваннаставних и ваншколских организационих облика рада, као основне претпоставке за остваривање циља кроз достизање исхода овог васпитно-образовног подручја које се састоји из три предметне области:

- физичке способности,
- моторичке вештине, и
- физичка и здравствена култура.

Већина исхода у програму је развојног карактера и протежу се кроз цео први циклус основног образовања и васпитања и узима се у обзир узраст ученика и сензитивни периоди развоја физичких способности.

Програм четвртог разреда базиран је на континуираном развијању знања, вештина, ставова и вредности.

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОБЛИЦИ РАДА

- А. Часови физичког и здравственог васпитања
- Б. Слободне активности
- В. Недеља школског спорта
- Г. Активности у природи (крос, спортски дан, излети, зимовање, летовање ...)
- Д. Школска такмичења
- Ђ. Корективно-педагошки рад и допунска настава

ОБЛАСТ / ТЕМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
ФИЗИЧКЕ СПОСОБНОСТИ	При планирању вежбања у припремној фази часа, треба узети у обзир утицај наставне теме на физичке способности ученика и применити вежбе чији делови биомеханичке структуре одговарају основном задатку главне фазе часа и служе за обучавање и увежбавање конкретног задатка. Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе (континуирани, понављајући метод), прилагођене узрасним карактеристикама ученика. У раду са ученицима треба примењивати диференциране облике рада, доzirати вежбања у складу са њиховим могућностима и примењивати одговарајућу терминологију вежбања. Време извођења вежби и број понављања, задају се групама ученика или појединцима у складу са њиховим способностима, водећи рачуна о постизању што веће радне ефикасности и оптимизацији интензитета рада. Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика. 1. Развој снаге: – без реквизита и са реквизитима, – на справама и уз помоћ справа. 2. Развој покретљивости: – без реквизита и са реквизитима, – уз коришћење справа. 3. Развој издржљивости: – трчање и спортске игре (мини-рукомет, фудсал, мини-кошарка), – елементарне игре, – вежбање уз музику, – плес. 4. Развој координације: – извођење координационих вежби у различитом ритму и променљивим условима, – развој координације применом садржаја из атлетике, гимнастике и спортских игара. 5. Развој брзине и експлозивне снаге: – трчање са убрзањем,

	– штафетне игре, – примена елемената спортских игара. Вежбе је неопходно изводити максималним брзином из различитих почетних положаја на одређени знак – старт из различитих положаја. За ученике који из здравствених разлога изводе посебно одабране вежбе, потребно је обезбедити посебно место за вежбање.
МОТОРИЧКЕ ВЕШТИНЕ, СПОРТ И СПОРТСКЕ ВЕШТИНЕ	Атлетика Поновити различите варијанте ходања и трчања из претходних разреда. Трчање уз правилно постављање стопала и правилан рад руку, са подизањем колена, трчање преко препрека, трчање са променом ритма, трчање са променом правца и смера, брзо трчање са стартом из различитих почетних положаја, одељенско такмичење трчање на 60 м, елементарне игре са трчањем. Спринтерско трчање: вежбе технике трчања (ниски скип, високи скип, забацивање потколенице, итд.), ниски старт и фазе трчања. Истрајно трчање: вежбе технике кроз континуирано трчање. Скок удаљ – основни елементи згрчне технике. Бацање лоптице удаљ: усвајање вежбе у целини. Техника бацања „вортекса”. Скок увис прекорачном техником. Обучавање технике врши се у целини, а по потреби рашчлањивањем на фазе. Одељењско такмичење у тробоју – бацање лоптице на резултат (мерење дужине бацања), трчање 60 м, скок увис на резултат (мерење висине прескока). Спортска гимнастика Основни садржаји 1. Вежбе на тлу: – колут напред из упора стојећег опружених ногу, – колут напред преко препреке, – два повезана колута назад, – став на лопатицама – „свећа” – опружање и издржај – мост из лежања на леђима, – вага претклоном и заножењем, – став на шакама, – припремне вежбе за претмет упором странце „звезда”, – комбинације две и више савладаних вежби, – састав од научених елемената.

Проширени садржаји

Пример састава:

Из става спетног истовремено заручити обема рукама и предножити левом ногом; враћање у почетни став; истовремено предручити обема и заножити десном; враћање у почетни став; истовремено одручити обема и вага; усправ; колут напред до чучња; кроз поваљку назад до свеће; поврат назад до чучња; усправ. чеони круг са скоком за 900 или 1800.

Летећи колут из места.

Одељењско такмичење са задатом комбинацијом вежби.

2. Прескок – специфичне припремне вежбе:

- суножни одскок и доскок на повишену површину,
- на одскочној дасци (држећи се за руке помагача) узастопни суножни скокови,
- са неколико корака залета једноножни одскок испред даске, доскок суножно на даску, одскок, фаза лета и доскок,
- упором о козлић неколико узастопних одскока са подизањем кукова (суножно и са разножењем, доскок на даску суножно уз помоћ испред и иза справе),
- прескок разношка (козлић висина 110 цм).

3. Вежбе у вису и упору и променама висова и упора (одређене вежбе се могу реализовати и на другим погодним справама, уколико су безбедне).

- вратило или двовисински разбој – прилагодити висину: наскок у вис предњи, померања улево и удесно. њихање у вису,
- наскок у упор предњи на различитим справама. померања у упору,
- дочелно вратило или нижа притка разбоја: узмак корацима уз косу површину или замахом са повишене површине до упора предњег активног,
- паралелни разбој: упор, њих, предњихом упор разножно пред рукама,
- дохватни кругови, вратило или притка разбоја: суножним одривом вис узнето (кроз згиб – уз помоћ), спуст напред до суножног става (кроз згиб, уз помоћ).

4. Вежбе равнотеже: шведска клупа и ниска греда

- лицем према клупи – греди бочно: залет и одразом једне ноге наскок у став на другој нози, слободном заножити,
- различити начини ходања: у успону, са згрченим предножењем, са заножењем, са одножењем, са високим предножењем, различити начини ходања уназад,
- суножни скок и доскок на место одскока,
- издржаји на једној нози са различитим положајима слободне ноге,
- окрети на греди усправно, у чучњу за 900 и 1800,

- саскок згрчено,
- са шведског сандука кораком на високу греду, различита ходања у складу са способностима ученика.
- саскок пруженим телом на високо наслане струњаче (уз надзор и помоћ наставника).

Основе тимских и спортских игара

3.1. Мини–рукомет

- Додавање лопте једном руком у месту и кретању.
- Хватање лопте обема рукама у висини груди у месту и кретању.
- Вођење лопте левом и десном руком (у месту и кретању).
- Шутирање из места и кретања – бочни и чеони шут.
- Шутирање из скока.
- Тактика – игра „човек на човека”.

3.2. Футсал – „мали фудбал”

- Додавање лопте у месту различитим деловима стопала.
- Примање лопте унутрашњим делом стопала.
- Додавање и примање лопте у кретању (дупли пас).
- Шут различитим деловима стопала.
- Игра на два гола.

3.3. Кошарка – мини-кошарка

- Вођење лопте једном и другом руком месту и кретању.
- Хватање и додавање лопте на различите начине у месту и кретању.
- Шут на кош.
- Двокорак.
- Игра на један кош.
- Мини-кошарка – игра на два коша.

3.4. Одбојка

- Одбијање лопте прстима и чекићем.
- Доњи (школски) сервис са мање удаљености.
- Игра са упрошћеним правилима.

3.5. Јаџент

- Игра са упрошћеним правилима.

Плес и ритмика

- Вежбе са вијачом

	Њихање вијачом у бочној равни (једном и другом руком, обема рукама) напред-назад, кружење, отворити вијачу у предручењу, два суножна поскока са међупоскоком, два суножна поскока без међупоскока са окретањем вијаче напред, а затим четири поскока са ноге на ногу. Поновити вежбе са окретањем вијаче уназад. – Вежбе са лоптом Кружење са лоптом у чеоној и бочној равни обема рукама и једном руком. из одручења зибом почучњем, прехват лопте у предручењу и зибом почучњем до одручења (лопта у другој руци). Бацање и хватање: – у задатом ритму у месту и кретању, – са почучњем, – са окретом за 1800. – Народно коло „Моравац”. – Народно коло из краја у коме се школа налази. Пливање Наставну тему Пливање реализују школе које за то имају услове у школи или објектима ван ње. – Правила понашања на пливалишту. – Вежбе прилагођавања на водену средину (квашење делова тела). – Вежбе дисања. – Вежбе плутања (на леђима, стомаку и згрчено). – Вежбе клизања (на стомаку и леђима). – Рад ногама у води (краул и леђно). – Рад рукама (краул и леђно са даском). – Скок на ноге. – Пливање у складу са могућностима ученика. – Игре у води. Полигони Полигони се примењују након неколико обрађених тематских целина (наставних тема или области) и састављају се од усвојених вежби у складу са условима за извођење наставе.
	Ова наставна област реализује се кроз све друге наставне области и теме уз практичан рад и састоји се од две наставне теме Култура вежбања и играња и Здравствено васпитање. Култура вежбања и играња У раду са ученицима постепено уводити терминологију вежбања и упознати их са утицајем примењених вежби на организам. Упознати ученике са основним правилима мини-рукомета, кошарке, мини-кошарке, фудсала и одбојке.

ФИЗИЧКА И ЗДРАВСТВЕНА КУЛТУРА	Подсетити ученике на правила понашања која важе у просторима за физичко вежбање, како у школи, тако и ван ње. Истицати неопходност поштовања правила понашања током игре и вежбања. Развијање свести о потреби чувања својих и туђих ствари, справа и реквизита које се користе. Упућивати ученике да информишу родитеље о вежбању током наставних и ваннаставних активности. Указивати на значај вежбања и подстицати ученике на вежбање у слободно време. Навикавати ученике да приликом игре или такмичења уважавају све учеснике у игри, њихова постигнућа и међусобне разлике. Здравствено васпитање На начин прилагођен ученику објаснити повезаност интензитета вежбања и вредности пулса. Мерити пулс на вратној артерији. Објаснити значај правилног дисања при вежбању, као и утицај вежбања на правилан развој кардиореспираторног система. Проширити ученичка знања из претходних разреда о правилној исхрани и вежбању. Редовна провера здравља и вежбање. Препознавање основних врста повреда (посекотина, одеротина, ударац...) и указивање на важност правовременог обавештавања наставника, родитеља и других одраслих у случају повреде.
--	--

Слободне активности

Реализују се према интересовању ученика. Сачињава се посебан програм при чему се узимају у обзир материјални и просторни услови рада, узрастне карактеристике и способности ученика.

Недеља школског спорта

Ради развоја и практиковања здравог начина живота, схватања важности сопственог здравља и безбедности, о потреби неговања и развоја физичких способности, као и превенције насиља, наркоманије, малолетничке делинквенције, школа у оквиру Школског програма реализује недељу школског спорта.

Недеља школског спорта обухвата:

- физичке активности прилагођене узрасту и могућностима ученика;
- културне манифестације са циљем промоције физичког вежбања, спорта и здравља (ликовне и друге изложбе, фолклор, плес, музичко-спортске радионице...);
- ђачке радионице (о здрављу, физичком вежбању, спорту и др...).

План и програм Недеље школског спорта сачињава Одељењско веће четвртог разреда заједно са Стручним већем предметних наставника који реализују наставу Физичког и здравственог васпитања у другом циклусу, као и другим Стручним већима (ликовне културе, музичке културе, историје, информатике...) и стручним сарадницима у школи, водећи рачуна да и ученици који су ослобођени од практичног дела наставе Физичког и здравственог васпитања, буду укључени у организацију ових активности.

Детаљни план недеље школског спорта биће саставни део Годишњег плана рада.

Активности у природи (излет, крос)

Из фонда радних дана, предвиђених заједничким планом, школа може да организује активности у природи:

- излет (пешачење, планинарење и др.);
- крос (минимум једном у току школске године);
- зимовање – за време зимског распуста (физичке активности на снегу).
- летовање – за време летњег распуста (камповање итд.).

План и програм ових активности сачињава Одељенско веће четвртог разреда у сарадњи са Стручним већем предметних наставника који реализују наставу Физичког и здравственог васпитања у другом циклусу.

Детаљни планови Активности у природи биће саставни део Годишњег плана рада.

Школска такмичења

Школа за ученике четвртог разреда организује и спроводи такмичења из минимум једне спортске игре (у складу са програмом), полигона у току школске године, као интегрални део процеса физичког и здравственог васпитања. План такмичења доноси Одељењско веће четвртог разреда у сарадњи са Стручним већем наставника Физичког и здравственог васпитања.

Ученици могу да учествују и на такмичењима у систему школских спортских такмичења Републике Србије, која су у складу са планом и програмом наставе и учења, као и на такмичењима од интереса за локалну заједницу.

Детаљни план школских такмичења биће саставни део Годишњег плана рада.

Корективно-педагошки рад и допунска настава

Ове активности организују се са ученицима који имају:

- потешкоће у остваривању исхода;
- смањене физичке способности;
- лоше држање тела;
- здравствене потешкоће које онемогућавају редовно похађање наставе.

За ученике који имају потешкоће у савладавању градива и ученике са смањеним физичким способностима организује се допунска настава која подразумева савладавање оних програмских садржаја које ученици нису успели да савладају на редовној настави, као и развијање њихових физичких способности.

Рад са ученицима који имају лоше држање тела подразумева:

- уочавање постуралних поремећаја код ученика;
- саветовање ученика и родитеља;
- организовање додатног превентивног вежбања у трајању од једног школског часа недељно;
- организовање корективног вежбања у сарадњи са одговарајућом здравственом установом.

Рад са ученицима са здравственим потешкоћама организује се искључиво у сарадњи са лекаром специјалистом, који одређује врсту вежби и степен оптерећења, а спроводи их наставник Физичког и здравственог васпитања у сарадњи са наставником који реализује разредну наставу у одељењу коме ученик припада.

Тема и садржај	Начин остваривања	Носиоци активности	Временска динамика	Циљеви и задаци програма
<u>Недеље школског спорта</u> Спортске игре, креативне радионице, традиционална надметања	такмичења	Ученици од 1, 2, 3 и 4.разреда, одељењске старешине, наставници физичког и здравственог васпитања, остали наставници и стручни сарадници у школи, локална заједница	По једна седмица у првом и другом полугодишту (септембар, мај)	Практиковање здравог начина живота, схватање важности сопственог здравља и безбедности, потреба неговања и развоја физичких способности, превенција насиља, наркоманије, малолетничке делинквенције
<u>Крос</u>	трке-такмичења	Ученици 1, 2, 3 и 4.разреда, одељењске старешине, наставници физичког и здравственог васпитања, локална заједница	Јесен - пролеће	
<u>Школска такмичења</u>	такмичења	Одељењске старешине и ученици 4. разреда, наставници физичког и здравственог васпитања	На часовима физичког и здравственог васпитања, у току школске године	
<u>Излет</u> (сазнајно – рекреативно -забавног карактера)	различити облици кретања, међуодељењско такмичење, разговор о значају боравка у природи	Одељењске старешине и ученици 4.разреда, наставници физичког и здравственог васпитања	Друго полугодиште	

Ослобађање ученика од наставе Физичког и здравственог васпитања

Ученик може бити ослобођен само од практичног дела програма наставе за одређени период, полугодиште или целу школску годину на основу препоруке изабраног лекара.

Ученик ослобођен практичног дела у обавези је да присуствује часовима. За рад са тим ученицима наставник сачињава посебан програм рада базиран на усвајању теоријских и васпитних садржаја у складу са програмом и корелацијом са садржајима других предмета.

Ослобођеним ученицима треба пружити могућност да:

- прате игру и усвајају правила игара;
- направе едукативни цртеж са спортског догађаја;
- на други начин помажу у настави.

Пример исхода за ученике ослобођене од практичног дела наставе: По завршетку теме ученик ће бити у стању да:

- наведе основна правила елементарне игре која се најчешће примењује у настави;
- примени основна здравствено-хигијенска правила;
- помогне у организацији активности предвиђених програмом.

ДИГИТАЛНИ СВЕТ

Циљ учења предмета Дигитални свет јесте развијање дигиталне компетенције ученика неопходне за безбедну и правилну употребу дигиталних уређаја за учење, комуникацију, сарадњу и развијање основа алгоритамског начина размишљања.

Годишњи фонд часова: 36 Недељни фонд часова: 1

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:		

– унесе текст (речи и реченице) помоћу физичке и/или виртуелне тастатуре у програму за обраду текста; – селекује и измени (обрише, дода) текст; – именује, сачува и поново отвори текстуалну датотеку; – допише текст на слику коришћењем едитора за текст у програму за обраду слике; – именује, сачува и поново отвори графичку датотеку; – објасни својим речима сврху коришћења прегледача и претраживача за приступ садржајима светске мреже; – осмисли кључне речи на основу којих ће на интернету тражити потребне дигиталне садржаје;	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	Унос краћег текста помоћу физичке и виртуелне тастатуре (функције Shift, Enter, Space bar, Caps Lock, Delete, Backspace тастера). Селектовање и основно едитовање текста (брисање, додавање). Чување текстуалног документа, именовање и поновно отварање. Додавање текстуалног објашњења на слику, чување, именовање и поновно отварање. Претраживање интернета (прегледачи, претраживачи, кључне речи, информисаност о томе како су резултати претраге одабрани и ранжирани; критички однос према резултатима претраге). Етичко коришћење туђих дигиталних материјала. Коришћење технологије ван школе-примери д
– објасни својим речима на који начин се формирају резултати претраге интернета; – објасни својим речима због чега треба критички прићи садржајима који се налазе на интернету; – објасни својим речима због чега је неопходно да дигиталне садржаје пронађене на интернету користимо на етички начин; – наведе примере дигитализације у свакодневном животу током којих се стиче утисак да се дигитални уређај понаша интелигентно;	БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	Дигитални углед. Усклађеност дигиталних садржаја са узрастом корисника. Дигитално насиље. Примерена комуникација у дигиталном окружењу. Израда личног плана коришћења дигиталних уређаја.

– објасни шта је дигитални углед и како се он изграђује; – одабира дигиталне садржаје на основу PEGI ознаке у складу са својим узрастом; – препозна дигитално насиље и реагује на одговарајући начин; – направи лични план коришћења дигиталних уређаја уз помоћ наставника; – означи начин комуникације путем интернета који највише одговара контексту у коме се комуникација дешава; – решава алгоритамски једноставан проблем у визуелном програмском језику чије решавање може да захтева понављање (програмски циклус); – утврди шта је резултат извршавања датог једноставног алгоритма/програма који садржи понављање; – уочи и исправи грешку у једноставном алгоритму/програму који садржи понављање; – решава алгоритамски једноставан проблем у визуелном програмском језику чије решавање може да захтева гранање; – наведе неке од оператора поређења (мање, веће и једнако) и у конкретном примеру предвиди резултат њиховог извршавања (тачно, нетачно);	АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА	Осмишљавање алгоритама са гранањем који води до решења једноставног проблема. Оператори поређења и аритметички оператори. Креирање рачунарског програма у визуелном програмском језику. Анализа постојећег програма креираног у визуелном програмском језику и тумачење функције блокова од којих је сачињен. Уочавање и исправљање грешака у програму.
---	---	--

– наведе аритметичке операторе (+, -, * и /) и у конкретном примеру предвиди резултат њиховог извршавања; – примени блокове оператора поређења при креирању програма у визуелном програмском језику, који садрже гранање; – објасни потребу употребе гранања и понављања у програмима својим речима		
--	--	--

Кључни појмови садржаја: уређивање текста, обрада слике, претраживање интернета, дигитални материјали, понашање у дигиталном окружењу, алгоритам, програмирање у визуелном програмском језику.

ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

Компетенција за учење
Естетичка компетенција
Одговоран однос према здрављу
Одговоран однос према околини
Сарадња

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ:

Дигитална компетенција
Рад с подацима и информацијама;

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Програм предмета **ДИГИТАЛНИ СВЕТ** основне школе чине три предметне области: Дигитално друштво, Безбедно коришћење дигиталних уређаја и Алгоритамски начин размишљања.

Препоручена дистрибуција часова по предметним областима је следећа: Дигитално друштво 20, Безбедно коришћење дигиталних уређаја 5 и Алгоритамски начин размишљања 11.

ОБЛАСТ/ТЕМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
	У циљу достизања наведених исхода, покренути одабрани програм за унос и обраду текста и, не улазећи у детаље радног окружења, показати ученицима простор (виртуелни лист папира) у оквиру којег ће се

ДИГИТАЛНО ДРУШТВО (20)

приказати слова и знакови откуцани помоћу физичке или виртуелне тастатуре. Увести појам *курсор* указујући ученицима да је то мала усправна линија која пулсира како би нам показала на ком месту ће се појавити текст када га будемо откуцали. Задатак за ученике је да помоћу тастатуре откуцају једноставан текст (сачињен од кратких реченица). Објаснити како се куца велико слово (Shift + слово), размак између речи (Space bar), сва слова велика (Caps Lock), прелази у нови ред (Enter).

Након уноса текста, указати на могућности измене текста. Показати основно едитовање текста (брисање (Delete, Backspace) и додавање знакова), селектовање текста и његово брисање. Скренути пажњу на могућност провере исправности унетог текста и демонстрирати начин коришћења опције за проверу правописа (Правопис и граматика). Демонстрирати поступак именовања и чувања текстуалне датотеке, а на следећем часу поступак отварања претходно сачуване датотеке, у којој ће ученици наставити да уносе и едитују текст.

На часовима утврђивања ученици треба да вежбају уносећи сложеније текстове. Текстови треба да буду релевантни за ученике и повезани са активностима за које наставник процењује да су од значаја за њих (нпр. занимљивости о темама које уче из наставних предмета, које су обележје локалне заједнице и сл). На крају сваког часа потребно је издвојити 10 минута како би ученици пажљиво прочитали откуцани текст и кориговали *грешке*.

У трећем разреду ученици се поново сусрећу са коришћењем програма за цртање и обраду слика. Показати унос текста на слику наглашавајући да се акције примењиване у програму за обраду текста на исти начин спроводе у програму за цртање. Ученицима давати задатке који подразумевају додавање текста на слике ради додатног појашњавања онога што је на сликама приказано. Добро би било да слике имају директну везу са наставним садржајима које ученици изучавају у оквиру других наставних предмета. Демонстрирати поступак именовања и чувања графичке датотеке, а на следећем часу поступак отварања претходно сачуване датотеке, у којој ће ученици да наставити да уносе и едитују текст.

Обраду наставних садржаја који се односе на претраживање интернета треба започети демонстрацијом начина на који приступамо садржајима светске мреже. Правећи разлику између програма прегледача и програма претраживача, објаснити да нам је прегледач потребан да видимо садржаје светске мреже, док нам претраживач обезбеђује да на интернету пронађемо оно што нам је потребно. Разрадити начин претраживања интернета помоћу *кључних речи* и показати примере коректно дефинисаних кључних речи и оних које садрже непотребне везнике или се недовољно прецизно односе на конкретан предмет претраге. Напоменути да не постоји јединствен „рецепт” за дефинисање кључних речи, већ да се ова способност изграђује кроз праксу и промишљање.

Следећа важна тема јесу сами резултати претраге. Резултате добијене претрагом интернета никада не треба узимати здраво за готово. Наставник треба да предочи да садржајима са интернета морамо да приђемо критички. Објаснити да *критичко мишљење* није исто што и *критика*, већ да оно представља такав приступ

информацијама који подразумева преиспитивање њихове тачности, порекла и сл. Указати и на то да су резултати претраге означени ознаком *Оглас* плаћене рекламе и да такви резултати нису нужно поуздани у погледу тачности или квалитета садржаја. У основи потребе да критички прилазимо информацијама доступним на интернету стоји отвореност интернета – свако може да постави на светску мрежу што год да пожели. Овакав приступ носи извесне ризике, али доноси бројне предности које их далеко превазилазе – могућности за дељење знања, информација, приказе иновација и сл.

На крају теме се треба осврнути на етичко понашање када су садржаји светске мреже у питању. Садржаји на интернету имају своје власнике. У том смислу, није дозвољено присвајати их. Уколико, за потребе наставе и учења, користимо материјале пронађене на интернету, у обавези смо да наведемо одакле смо их преузели. Такође, није дозвољено да остварујемо материјалну корист од туђих материјала преузетих са интернета осим уколико то није јасно назначено.

Наведене садржаје ученицима треба представити кроз хеуристички разговор, подстичући их да формирају одговарајуће вредносне судове и етичке ставове.

Примењујући вештине рада у програмима за обраду текста и слике, ученици треба да направе пригодан постер или напишу одговарајући текст са темом „Упутство за употребу интернета” и сл.

У оквиру активности за достизање исхода *наведе примере дигитализације у свакодневном животу током којих се стиче утисак да се дигитални уређај понаша интелигентно* подстицати ученике да наведу примере када њихов уређај памти и препознаје радње које ученик понавља у одређеном временском периоду. Постављати питања ученицима која воде ка спознаји да дигитални уређај памти веб-места која смо посетили на интернету, након чега нам сам дигитални уређај предлаже нова веб-места са сличним садржајем. Ученике треба упознати са примерима као што је дигитални маркетинг персонализован за корисника: на основу историје претраживања на интернету уређај препознаје интересовања, старосну доб, пол итд. корисника и на основу тога приказује рекламни материјал (пример: ученик претражује интернет у потрази за подацима потребним за домаћи задатак који се бави темом „Језера у Републици Србији”, након чега дигитални уређај приказује огласе за смештај на Палићком језеру). Наставник може да разговара са ученицима и о употреби рачунара у пољопривреди – за аутоматско сортирање поврћа, препознавање присуства штеточина или о употреби рачунара за управљање аутомобилима који немају возаче (захваљујући сензорима аутомобил неће ударити пешака, проћи кроз црвено светло на семафору или прекорачити дозвољену брзину кретања).

Примењујући вештине рада у програмима за обраду текста и слике, ученици треба да направе пригодан постер или напишу одговарајући текст са темом „Дигитални уређај није паметан, али јесте користан” (или одговарајућом сличном темом).

**БЕЗБЕДНО
КОРИШЋЕЊЕ
ДИГИТАЛНИХ
УРЕЂАЈА (5)**

Приликом обраде ове наставне теме, кренути од свакодневног „извандигиталног” искуства ученика. Ученици треба да издвоје једну особу из свог окружења која има углед (нпр. позитиван или негативан) и да објасне шта је то углед и на основу чега су формирали позитивну или негативну слику о тој особи. Кроз дискусију са ученицима, извести закључак да се углед гради кроз односе са другима, комуникацију и да слика коју други имају о нама највећим делом зависи од нас самих, од тога како се понашамо и које информације о себи откривамо другима. Затим поставити ученицима питање на основу чега други креирају слику о нама у дигиталном окружењу и навести примере блиске искуству ученика.

Указати на чињеницу да сваки корисник интернета има свој дигитални углед. Дигитални углед се гради на основу: садржаја наших порука (нпр. у Вајбер групи) и начина на који су написане, на основу фотографија и видео-записа које делимо, онога што „лајкујемо”, видео-игрица које играмо, група у које смо укључени, веб-сајтова које посећујемо итд.

Дељењем информација на интернету, остављамо *дигиталне трагове* који се тешко могу обрисати. Оно што поделимо на интернету доступно је великом броју особа (познатих и непознатих) и једном када нешто поделимо губимо контролу над тим (неко може да то сачува и касније злоупотреби). Пре него што било шта (о себи или другима) поделимо или објавимо на интернету, веома је важно да застанемо и размислимо шта објављујемо, због чега, ко ће то моћи да види (вршњаци, родитељи, наставница), шта ће други мислити о нама, да ли тиме што објављујемо или шаљемо можемо некога да повредимо, како ће се осећати особе на које се то односи итд. О свом дигиталном угледу водимо рачуна тако што не објављујемо ништа у тренуцима када смо љути, бесни или тужни. Приликом коришћења интернета, веома је важно да водимо рачуна о свом дигиталном угледу, али и о дигиталном угледу других особа. Ученици треба да наведу примере особа са интернета које су њима блиске (нпр. јутјубере) и које имају позитиван/негативан дигитални углед. Наставник може да покаже ученицима кратак видео *Лепо понашање на интернету*: <https://digitalni-vodic.ucpd.rs/crtani-filmovi/>, а такође може у оквиру неког другог предмета (нпр. Ликовног васпитања) да зада ученицима да креирају постер о лепом понашању на интернету.

Поставити ученицима питање која је њихова омиљена видео-игра и зашто им је баш та игра омиљена. Такође их питати шта мисле, да ли је игра намењена деци њиховог узраста и зашто јесте или није. Пронаћи игру, односно њен опис на интернету и ПЕГИ ознаку (енгл. Pan-European Game Information) и уколико има могућности поделити је са ученицима (помоћу пројектора или паметне табле). Више информација о ПЕГИ систему може се пронаћи на званичној ПЕГИ веб-страници (<https://pegi.info/>), у публикацији Деца у дигиталном добу (<http://ucpd.rs/dokumenti/vodic--deca-u-digitalnom-dobu.pdf>) или у Дигиталном водичу (<https://digitalni-vodic.ucpd.rs/igranje-video-igara-gejming/>). Скренути пажњу ученицима на ПЕГИ ознаку и њено значење (повлачи паралелу са узрасним ознакама којима се обележава телевизијски програм, које су вероватно ближе деци). Ова ознака нам говори ком је узрасту видео-игра намењена, односно указује на њен садржај. У оквиру ПЕГИ система постоји више ознака: ПЕГИ 3, ПЕГИ 7, ПЕГИ 12, ПЕГИ 16, ПЕГИ 18. Садржаји са ознаком ПЕГИ 3 намењени су свим узрастима. Видео-игра са овом ознаком не би требало да

садржи било какве звукове или слике које могу уплашити млађу децу, као ни ружне речи. Прихватљиво је веома благо насиље у комичном контексту. Ипак, важно је указати на чињеницу да се и међу видео-играма које имају ознаку ПЕГИ 3, нажалост, могу пронаћи и оне које због свог садржаја, нису примерене деци. Чак и када је видео-игра узрасно примерена детету по питању садржаја, то не значи да оно не може бити изложено неким ризицима током играња. Велики број игара, чак и са ознаком ПЕГИ 3 садржи огласе и могућност трошења новца унутар игре (нпр. прелазак на виши ниво, додатне могућности). Уколико ученици сретну такве игре потребно је да обавесте одрасле у породици и да знају да имају могућност да то пријаве (нпр. ако је игра преузета из Гугл продавнице, на следећој веб-страници: https://support.google.com/googleplay/contact/rap_family). Видео-игре са ПЕГИ ознаком 12, 16 и 18 нису примерене ученицима 3. разреда основне школе, зато што могу да садрже разне штетне садржаје: ружне речи, насиље, узнемирујуће звуке, злоупотребу штетних супстанци (дуван, алкохол итд.). Уколико има могућности, пожељно је заједно са ученицима потражити образовне видео-игре које су примерене њиховом узрасту (са одговарајућом ПЕГИ ознаком), нпр. за подстицање развоја алгоритамског мишљења или решавања проблема, вежбање математике итд.

На почетку ученици треба да наведу примере када је неко од њихових вршњака (или они сами) био насилан према другоме (нпр. у школском дворишту, учioniци, на излету). Кроз дискусију са ученицима издвојити кључну карактеристику насилног понашања: постоји **намера** да се друга особа повреди, понизи, наљути, растужи. Дигитални уређаји (рачунари, мобилни телефони итд.) пружају нам бројне могућности (неке од њих ученици су већ искусили), међутим, понекад деца и одрасли користе ове уређаје како би вређали и узнемиравали друге. Некада се то ради непромишљено, из забаве, а некада постоји намера да се други повреди. О дигиталном насиљу говоримо када неко намерно шаље ружне, претеће и узнемирујуће поруке, објављује нетачне информације о другима, срамоти друге у групи, исмева, „искључује” некога из групе или га игнорише, „блокира”, негативно коментарише (нпр. туђе фотографије или видео-снимке) и/или подстиче друге да то раде, подстиче друге да ураде нешто што је за њих лоше, уцењује, креира и објављује туђе фотографије на интернету без дозволе особе која је на фотографији, крије се иза лажних имена/надимака, односно претвара се да је неко други итд. Питати ученике да ли су чули за неки пример дигиталног насиља или насиља на интернету. По чему се разликују насиље уживо и дигитално насиље? Веома је важно да ученици разумеју зашто последице дигиталног насиља могу бити чак и озбиљније од последица насиља које се дешава уживо, у интеракцији лицем-у-лице. Требало би им указати на неколико специфичности дигиталног насиља које произилазе из самих карактеристика дигиталне технологије: да се може вршити у било које време и са било ког места, да не можемо увек утврдити ко је особа која нас узнемирава, у дигитално насиље укључен је велики број особа и информације се тешко бришу, а лако шире. Пожељно је да се ученицима прикаже краћи филм у коме се демонстрира дигитално насиље (уколико то није могуће, може само да опише неки пример дигиталног насиља) и да се заједно са њима продискутује и размотре начини реаговања у оваквим ситуацијама. Уколико су они сами или неко од њихових вршњака искусили нешто од горе наведеног, неопходно је да о томе обавесте одрасле особе у које имају поверења (родитеље и наставнике, школског

психолога или педагога). Узнемирујуће поруке не би требало брисати или прикривати од блиских особа. Указати им да на ружне поруке никада не треба одговарати, као и да на насиље не треба узвраћати насиљем.

У оквиру теме **Безбедно коришћење дигиталних уређаја** потребно је посебну пажњу посветити времену током кога ученици користе дигиталне уређаје којима имају приступ. Како многа истраживања показују да деца овог узраста проводе превише времена на интернету и уз мобилне телефоне, уколико су им доступни, указати на значај креирања личног плана коришћења доступних дигиталних уређаја. У сврху остваривања исхода *направи лични план коришћења дигиталних уређаја уз помоћ наставника*, покренути разговор питањима: Колико времена проводимо у школи? Колико времена спавамо? Колико дуго се током дана играмо? Колико нам времена треба да урадимо домаће задатке? Колико времена проводимо у коришћењу рачунара/телефона/таблета? (Уколико има ученика у разреду који немају приступ интернету и/или мобилним телефонима код куће, преформулисати питање или дати податак о времену које деца проводе на интернету из неког релевантног истраживања, нпр. Уницефовог.) Шта све можемо да урадимо за 24 сата? Активност прављења личног плана најбоље је организовати као рад у мањим групама. Ученицима дати нацртану временску линију која представља један дан од 24 сата и задатак да распореде своје обавезе током тог дана. За ову активност предвидети око 15 минута. Анализирати са ученицима планове које су направили, коментарисати и посебно истицати превиђено време за коришћење дигиталних уређаја. Након тога ученици, свако за себе, креирају план пожељног коришћења дигиталних уређаја на недељном нивоу, укључујући и викенде. Овај распоред може бити приказан табелом. Задатак који ученици добијају је да прате и бележе да ли се придржавају плана током недељу дана и да уписују запажања, а затим организовати кратку дискусију на наредном часу. Уколико у разреду има ученика којима нису доступни дигитални уређаји у кућним условима, задржати се само на изради пожељног личног плана коришћења дигиталних уређаја.

Активности за достизање исхода *означи начин комуникације путем интернета који највише одговара контексту у коме се комуникација дешава* усмерити на препознавање кључних разлика у онлајн комуникацији са наставником, родитељима и вршњацима. Комуникација са наставником је формална, поруке су јасно повезане са темом, реченице су јасне и потпуне, без *емотикона* и скраћеница. Сlike и прилози увек садрже објашњења. Тако да је за овакав вид дигиталне комуникације најприкладнија електронска пошта (ученици тада користе имејл налоге својих родитеља). За размену мишљења везану за оно што се у школи учи, за групне школске задатке користи се школска платформа за онлајн учење. За неформалну комуникацију са вршњацима и родитељима прикладније је користити платформе за размену порука попут Вајбера и сличних платформи у оквиру којих је мало вероватно да ће дете ступити у контакт са непознатим особама. За овакву комуникацију специфичне су краће поруке без знакова интерпункције, поруке које су извучене из контекста и често могу бити неразумљиве трећем лицу. Ове поруке могу садржати слику или *емотикон* без додатног текста, а да буду потпуно разумљиве саговорнику. Наставник треба да промовише писање порука у складу са правописним правилима и језичким нормама без обзира на платформу у оквиру које се комуникација реализује. Јер, особа која је писмена никада неће пристати да у писаној комуникацији делује неписмено.

	Такође, наставник треба да упозори ученике да не користе друштвене мреже попут Фејсбука или Инстаграма зато што оне нису безбедна средина за особе млађе од 15 година.
АЛГОРИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИШЉАЊА (11)	У оквиру овог дела теме, ученици у специфичним окружењима за блоковско програмирање локализованих на српски језик (попут code.org) решавају једноставне проблеме чије решавање захтева понављање (програмске циклусе). Наставник треба да представи узрасту примерен алгоритам/програм који садржи понављање (нпр. маца мења боју, исцртава се испрекидана линија, срце пулсира) и постави ученицима питање: „Ако бисмо сложили блокове на овакав начин, шта би се њиховим извршавањем добило?”. Ученици треба да аргументују своје одговоре и дебатују о тачности изнетих одговора. Након тога, наставник треба да прикаже узрасту примерен алгоритам/програм који садржи понављање, али садржи грешку. Након саопштавања сврхе програма, наставник треба да постави питање: „Да ли блокови сложени на овакав начин доводе до описаног решења? Да ли је могуће поправити програм?”. Ученици тада треба да предложе решења и по потреби дебатују о њима. Појам гранања у програмима наставник не треба да уведе експлицитно, већ кроз проблемски оријентисан приступ. Најбоље је да се ученици сусретну са овим принципом кроз рад у неком од специфичних окружења за блоковско програмирање локализованих на српски језик (попут code.org), у оквиру којих ће се бавити једноставним проблемима чије решавање захтева гранање. Кроз наведене активности наставник треба да укаже на програмске блокове који омогућавају гранање, као и на постојање дефинисаног <i>услова</i> на основу кога се гранање реализује. У склопу одабраног језика за визуелно програмирање који је локализован на српски језик наставник треба да прикаже ученицима неколико примера програма који садрже блокове који омогућавају гранање (блок <i>Ако је-Онда</i> и/или блок <i>Ако је-Онда-У супротном</i>). Приликом дефинисања услова у овим програмима наставник треба да користи томе намењене блокове (на пример, <i>Ако си на рубу</i>, <i>Ако је тастер притиснут</i>, <i>Ако се објекти додирују</i>), као и операторе поређења (мање, веће и једнако), које том приликом и представља ученицима. Наставник треба да нагласи да је резултат извршавања тако дефинисаних блокова <i>Тачно</i> или <i>Нетачно</i>. Кроз анализу представљених задатака ученици треба да предвиде резултат извршавања блокова у њима (нпр. уколико се притисне тастер размакница на екрану ће се појављује сунце, уколико балон додирне кактус зачуће се звук „пуцања” и балон ће нестати, уколико маца ходајући стигне до ивице позорнице она ће се окренути и наставити да хода у супротном смеру). Наставник иницира разговор са ученицима о основним аритметичким операцијама (сабирању, одузимању, множењу и дељењу) и облицима њиховог записа у математици. Затим представља блокове у визуелном програмском језику који представљају аритметичке операторе (+, -, * и /) и приказује како се помоћу њих граде аритметички изрази. Приказује ученицима блокове који садрже аритметичке операторе и подстиче их да размисле и предвиде резултат њиховог извршавања. Подстиче ученике да примене блокове аритметичких оператора при креирању програма у визуелном програмском језику који садрже гранање (нпр. ученици формирају два аритметичка израза чије вредности пореде у програму и на основу резултата поређења

	дефинишу наредну акцију). Главни акценат током ових активности треба да буде на формирању израза на основу текстуалне формулације задатка тј. на моделовању проблема, док рачунар у потпуности преузима задатак израчунавања вредности израза (који је у нижем математичком образовању изразито важан). Иницирати хеуристички разговор о питањима употребе гранања и понављања у програмима – шта се тиме постиже, на који начин се програм унапређује и сл. Подстицати ученике да ове концепте примене при програмирању физичких уређаја, у блоковском окружењу за програмирање локализовано на српски језик, ћирилично писмо.
--	---

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

У настави оријентисаној на процес учења и достизање исхода учења вреднују се процес и продукти учења. Устаљене методе процене постигнућа ученика, које наставници примењују у другим обавезним предметима и изборним програмима, могуће је примењивати и у настави овог предмета. Ипак, изазови попут чињенице да процена постигнућа заснована само на резултатима практичних задатака које ученици раде није довољан показатељ онога што они знају и умеју, или да је, при сарадничком раду, врло тешко идентификовати допринос сваког појединца, доводи до потребе за издвајањем неколико техника које се посебно препоручују за примену у оквиру предмета Дигитални свет (превасходно зато што у највећој мери корелирају са његовом природом):

– **самопроцена:** неговање праксе исказивања рефлексивних коментара током представљања онога што су урадили прилика је за развој самоувида и саморегулације у учењу и основа за процену властитог постигнућа ученика;

– **вршњачка процена:** ова врста процене постигнућа ученика природно се надовезује на процес самопроцене – ученици раде у пару или групи на истом задатку и имају могућност да, делећи одговорност, стварају и исправљају решења, те пружају конструктивне повратне информације. (Ова метода широко је распрострањена у ИТ индустрији од стране професионалних програмера (програмирање у пару) и лако ју је превести у учионицу.);

– **отворена питања:** знање ученика о концептима који су обухваћени програмом неће увек бити лако уочљиво. Постављање отворених питања један је од начина на који наставник може да процени постигнућа својих ученика, али и да допринесе продубљивању њиховог разумевања конкретног концепта.

– **Већ знам – Желим да научим – Научио/ла сам:** коришћење рубрика за идентификацију онога што већ знају, шта желе да науче и, накнадно, онога што су научили, корисна је техника коју ученици могу да користе за подршку самосталном учењу, а наставник за процену њихових постигнућа.

Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ

Назив програма	ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ
Циљ	Циљ наставе и учења Грађанског васпитања је подстицање развоја личности која је одговорна према својим правима и правима других, отворена за договор и сарадњу и спремна да активно учествује у животу школске и локалне заједнице, уважавајући принципе, процедуре и вредности демократског друштва.
Годишњи фонд часова	36 часова

ИСХОДИ По завршеном разреду ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
--	--------------------	-----------------

разликује примере одговорног и неодговорног понашања људи према животној средини; – се понаша у свакодневним ситуацијама на начин који уважава животну средину и рационалну потрошњу ресурса; – образложи важност информисања о стању животне средине и начинима њене заштите; – аргументује добити од заједничког живота људи припадника различитих култура; – наведе елементе традиције и културе свог народа и покаже интересовање и поштовање за друге културе и традиције; – образложи значај подршке избеглицама и мигрантима да у новој средини сачувају свој језик, традицију, културу; – наведе примере из свакодневног живота којима се илуструје сусретање различитих култура; – дискутује о томе како непознавање других култура утиче на настанак стереотипа, предрасуда и дискриминације; – препознаје примере прекомерне потрошње; – препознаје у медијима поруке које подстичу прекомерну потрошњу, посебно деце и младих; – критички разматра појаву бацања хране и расипања воде; – процењује важне чињенице о производима које купује читајући декларацију и води рачуна о односу цене и квалитета; – испољи заинтересованост за сарадњу и учешће у групном раду; – учествује у изради плана и реализацији акције, њеној промоцији и вредновању.	ЉУДСКА ПРАВА Ја и други на планети Земљи	Планета Земља припада свима који на њој живе Узајамни утицај природе и човека. Потребе појединца и опште добро – задовољавање људских потреба без угрожавања будућих генерација. Одговоран однос према свету у коме живимо – Мисли глобално делуј локално. Право на здраву животну средину Трећа генерација људских права. Вредности на којима почива – право на живот у здравој животној средини; право на одржив економски развој; право на рационално коришћење природних и енергетских ресурса; право на спречавање свих облика загађивања животне средине; право на доступност информација
--	---	---

ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО
Култура и традиција

Култура и традиција

Материјално и нематеријално наслеђе једне заједнице настало под утицајем свих народа који су ту живели и сада живе.

Културни идентитет

Неговање традиције и културе сопственог народа и поштовање традиције и културе других.

Мултикултуралност и интеркултуралност

Живот поред људи других култура или заједнички живот са њима.

Избеглице и мигранти

Невољно кретање људи из једне у другу културну заједницу. Непознавање других култура као основ за развој стереотипа, предрасуда и дискриминације. Уклопити се у нову средину, а сачувати свој културни идентитет.

Сустретање култура

Сустретање и прожимање различитих култура без губљења културног идентитета.

	ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Прекомерна потрошња	Потрошачко друштво Стварне потребе и прекомерна потрошња. Неравнотежа – гладни и жедни у свету у којем се храна баца а вода расипа. Амбалажа важнија од садржаја – гомилање отпада. Притисак произвођача – нови модели новог модела. Деца – омиљена циљна група произвођача. Медији и потрошачка култура Поруке медија у подстицању потрошње. Деца у рекламама. Права потрошача Информације од значаја за потрошаче. Однос цене и квалитета производа. Права и одговорност потрошача. Заштита потрошачких права.
	ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Еколошка акција	Планирање и извођење еколошке акције Одређивање циља и израда плана акције. Извођење и документовање акције. Промоција акције на нивоу школе. Вредновање акције.

Кључни појмови: право на здраву животну средину, култура, интеркултуралност, права потрошача.

ОПШТА КОМПЕТЕНЦИЈА: Грађанско васпитање највећи утицај има на развој компетенције за одговорно учешће у демократском друштву, али оно доприноси развоју и других међупредметних компетенција.

Компетенција: Компетенција за целоживотно учење, комуникација, сарадња, решавање проблема, рад са подацима и информацијама, дигитална компетенција, одговоран однос према околини, одговоран однос према здрављу.

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

ОБЛАСТ/ТЕМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
-------------	---

ЉУДСКА ПРАВА Ја и други на планети Земљи	Изборни програм Грађанско васпитање за четврти разред организован је, као и програми за претходна три, по моделу спирале што значи да су садржаји дати у исте четири области (Људска права, Демократско друштво, Процеси у савременом свету и Грађански активизам), али се они проширују и продубљују, а исходи се надограђују или се, ако је у питању вештина, даље развијају. У четвртом разреду се проучавају појаве које се односе на цео свет и планету Земљу. Окосницу програма за четврти разред чине вредности, права, одговорност, различитост, равноправност. Елементи екологије и одрживог развоја уграђени су у програм четвртог разреда кроз области Људска права и Грађански активизам, у складу са идејом Мисли глобално, делуј локално. Ученици се усмеравају на личну одговорност и активизам у сопственој заједници, уз развој свести да су у питању феномени који су глобалне природе. Вредности на којима почива право на здраву животну средину, како је то дато у садржају, треба ученицима приближити преко примера који су им блиски. Ученици треба да разумеју да угрожавање животне средине не познаје државне границе, не прави разлику међу људима различите расе, вере, пола, образовања и нема временско ограничење. Сваку штету животној средини коју људи данас направе осетиће и генерације које долазе.
ДЕМОКРАТСКО ДРУШТВО Култура и традиција	У оквиру области Демократско друштво ученици ће се бавити појмовима култура, традиција, мултикултуралност и интеркултуралност, који као и екологија, имају глобалну димензију. Иако постоје бројне дефиниције појма култура, за потребе овог програма довољно је да ученици схвате да се он односи на целокупно материјално и нематеријално наслеђе једне заједнице. Поред културе народа који је већински у једној заједници, она обухвата и културне утицаје других народа који су ту живели или сада живе. Културу и традицију чине језик, књижевност, музика, фолклор, празници и бројни обичаји из свакодневног живота, што је ученицима већ познато на основу искуства стеченог на часовима различитих предмета и кроз ваннаставне активности. Интеркултуралност подразумева отвореност заједнице за све њене грађане, без обзира којој култури припадају и међусобну размену у којој сви добијају, а не губе свој културни идентитет. Подразумева се да ученици не треба да користе изразе мултикултуралност и интеркултуралност, али је потребно да их на примерима разликују (живот једни поред других од живота једних са другима) и предност дају размени међу културама. Исходи наведени у програму имају за циљ да афирмишу интеркултуралност и давање подршке избеглицама и мигрантима да се уклопе у нову средину, уз очување сопствене културе и традиције.
ПРОЦЕСИ У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ Прекомерна потрошња	Трећа област овог програма има за циљ да приближи ученицима још један глобални процес који се огледа у подстицању културе прекомерне потрошње у развијеним земљама, иако у свету још увек постоје људи који немају основне услове за живот (пијаћа вода, довољно хране). Рад на овим садржајима погодан је за јачање медијске писмености ученика и њихово оспособљавање да критички разматрају различите рекламне поруке које подстичу прекомерну потрошњу (често на кесицама играчака произвођач наводи сакупи све, направи колекцију и сл.), или на који начин се деца у њима приказују (какову функцију имају). Од ученика се очекује да критички разматрају не само питања прекомерне потрошње, већ и питања квалитета робе или услуга које добијају за свој новац. У узрасту од 10 или 11 година деца све чешће имају џепарац и налазе се у улози самосталних потрошача. Зато је важно да граде одговоран однос према куповини, у смислу: да читају

	декларацију (састав, рок трајања, начин употребе), да постављају релевантна питања продавцу, да, на пример, при куповини нових батерија, старе батерије одложе на адекватно место, да процењују однос цене и квалитета робе и сл. Ученике треба елементарно упознати са тим да постоји закон који регулише права потрошача, да постоје институције које интервенишу када су права потрошача угрожена, као и да постоје удружења која обављају различите активности у овој области, као што је, на пример, спровођење истраживања о разликама у цени дечије гардеробе у различитим земљама, или обавештавање грађана о правима и одговорностима потрошача, обавештавање о актуелностима на тржишту...
ГРАЂАНСКИ АКТИВИЗАМ Еколошка акција	Четврта област, као и у претходним програмима, тиче се грађанског активизма и то у области екологије. Од ученика се очекује да планирају и спроведу малу еколошку акцију користећи искуства која су стекли у акцијама из претходна три разреда. Наставник треба да буде помоћ и подршка ученицима да што самосталније прођу кроз неопходне кораке у акцији. Може се направити веза са акцијама у оквиру предмета Природа и друштво, а може бити и део пројектне наставе. Важно је и то да ученици све време документују свој рад како би унапредили компетенције за вредновање тока и исхода акције, као и за писање различитих извештаја или припрему презентација, изложби и сл.

У процесу планирања наставе и учења наставник се руководи, превасходно, исходима које ученици треба да достигну. Између исхода постоји повезаност. Достижање једног исхода доприноси достизању других исхода. Многи исходи су процесни и представљају резултат кумулативног дејства образовно-васпитног рада, током дужег временског периода.

Достижање исхода захтева примену различитих интерактивних облика рада као и одабир и коришћење одговарајућих метода и техника. Наставници су у прилици да бирају: радионице, симулације, играње улога, студије случаја, дискусије, мини истраживања, једноставне акције као и да сами осмисле неке друге активности. Циљ је да се пружи могућност сваком ученику да преиспита своје мишљење и деловање због појаве конфликта између његове тачке гледишта и тачке гледишта која је различита од његове. Активности на часу треба тако да теку да обезбеде искуствено учење, а не преношење готових знања, туђих увида или готових предлога. Добро је да постоји игровни контекст. Наставник треба да обезбеди да се на часу сваки ученик осећа уважено, прихваћено и добродошло у својој различитости уз обавезу поштовања и уважавања других и другачијих погледа и мишљења. Његова улога је и да обезбеђује наставна средства или упућује ученике да их сами пронађу.

Овај програм има природну везу са предметима Српски језик, Природа и друштво, Ликовна култура, Музичка култура и Пројектна настава. Продукти ученичких активности имају посебан значај. Они могу бити различите врсте: постери, аудио-визуелни записи, презентације, прикази резултата истраживања и друго.

Приликом оцењивања могу се пратити следећи показатељи: начин на који ученик учествује у активностима, како прикупља податке, како аргументује, евалуира, документује, квалитет постављених питања, способност да се нађе веза међу појавама, наведе пример, промени мишљење у контакту са аргументима, разликују чињенице од интерпретације, изведе закључак, прихвати другачије мишљење, примени научено, предвиде последице, дају креативна решења. Такође, наставник прати и вреднује како ученици међусобно сарађују, како решавају сукобе мишљења, како једни другима помажу, да ли испољавају иницијативу, како превазилазе тешкоће, да ли показују критичко мишљење или критицизам, колико су креативни. Истовремено, наставник пружа подршку ученицима да и сами процењују сопствено напредовање и напредовање групе.

Назив програма	ВЕРСКА НАСТАВА - ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС (ВЕРОНАУКА)
Циљ	Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) јесте да пружи целовит православни поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот(историјску реалност Цркве) и есхатолошки живот(будућу димензију идеалног).То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење(литургијско, као и подвижничко искуство Православне цркве) овухвата све позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Све то остварује се како на информативно-сазнајном тако и на доживљајном и делатном плану, уз настојање да се доктринарне поставке спроведу у свим сегментима живота(однос с Богом, са светом, с другим људима и са собом.
Годишњи фонд часова	36 часова

Задаци наставе православног катихизиса (веронауке) јесу да код ученика:

- развије отвореност и однос према Богу, другачијем и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстремни индивидуализам и егоцентризам;
- развије способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, о животу у заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и сопственој одговорности за друге, за свет као творевину Божију и за себе,
- развије тежњу ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене цркве или верске заједнице, као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене, ка изналагању равнотеже између заједнице и властите личности и ка остварењу сусрета са светом, са природом, и пре и после свега, са Богом;
- изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе, историје човечанства и људског стваралаштва у науци и другим областима;
- изградисвест и уверење да свет и живот имају вечни смисао, као и способност за разумевање и преиспитивање сопственог односа према Богу, људима и природи.

Напомена: у току школске године планирана је посета храму Св. Ђорђа на Лазареву суботу, као и учешће на Литургији у неком од храмова, у зависности од објективних могућности (удаљеност, време, могућност организовања итд).

Р. б р	Наставна тема	Ук.б р. час	Бр. час. Обр.	Бр. час. Утв.	Циљеви и задаци учења	Форма и динамика провере циљева учења	
						Форма провере	Форма провере
1.	Увод	1	1	0	Ученик се упознаје са наставним садржајима из предмета верска настава - православни катихизис за четврти разред Ученик се упознаје са начином рада и усвајања наставних садржаја из предмета верска настава - православни катихизис Ученик се упознаје са начином примене стечених знања из предмета верска настава – православни катихизис и са важношћу живљења у складу са основним истинама и етосом Хришћанске вере	усмено испитивање	Динамика провере остваренос ти циљева учења ће се одвијати континуира но током реализације свих наставних тема
2.	Циљ због кога је Бог створио свет (да свет постане Црква)	2	2	0	Ученик уочава да је Бог створио свет са циљем да свет постане Црква - заједница човека и природе са Богом преко Христа Ученик увиђа да је Црква не само храм где се служи Богу, већ и Божија породица коју сачињавају Отац, Син и Свети Дух, анђели, светитељи, сви крштени православни хришћани и читав створени свет Ученик сазнаје да је Црква - Тело Христово	усмено испитивање решавање задатака на радним листићима	

3.	Црква је конкретна литургијска заједница	2	1	1	Ученик уочава да се истина да је Црква Божија породица најбоље показује на Литургији	усмено испитивање	
					Ученик сазнаје да је Црква конкретна литургијска заједница Ученик разуме да епископ, свештеници, ђакони и народ окупљени на Светој Литургији се откривају као Црква - заједница људи и природе са Богом у Христу	решавање задатака на радним листићима	
4.	Литургија је заједница многих људи и природе са Богом Оцем преко једнога човека – Христа	6	4	2	Ученик уочава да Бог гради односе са светом преко свога Сина - Исуса Христа	усмено испитивање	
					Ученик сазнаје да је Христос као Бог и човек корпоративна личност (један и многи - Црква - Тело Христово) Ученик увиђа да се на Светој Литургији открива Црква као Тело Христово -Богочовечански организам чија је глава Христос, а удови сви хришћани, као заједница Бога Оца и Исуса Христа у коју нас Христос уводи кроз Крштење и сједињује са Богом Оцем	решавање задатака на радним листићима	

5.	Структура Литургије (епископ, свештеници, ђакони и народ)	2	1	1	Ученик уочава да је Света Литургија радостан догађај у коме се Црква открива као Божија породица, заједница људи и природе са Богом у Христу Ученик увиђа да сви учесници у овом радосном догађају имају своје незаменљиво место и врше одређену службу Ученик сазнаје да су најважније службе епископ, свештеници, ђакони и народ и да без њих нема Свете Литургије Ученик се упознаје са свештеним радњама које врше учесници у Светој Литургији у складу са службама које имају	усмено испитивање	
						решавање задатака на радним листићима	
6.	Црква као икона будућег века	5	4	1	Ученик увиђа да је Црква икона Будућег века Ученик разуме да се ова истина открива на свакој Светој Литургији Ученик уочава да на Светој Литургији у епископу окруженом свештеницима, ђаконима и народом видимо други Христов долазак и присуство Царства Божијег у мери у којој је то овде и сада могуће	усмено испитивање	
						решавање задатака на радним листићима	

7.	Одбијање првог човека Адама да сједини створену природу са Богом	11	6	5	Ученик се подсећа да је Бог створио Адама на крају стварања са циљем да му Адам као свештеник творевине слободно принесе свет и сједини га са Богом Ученик уочава да су на такав начин човек и свет могли да остваре заједницу слободе и љубави са Богом и живе вечно Ученик сазнаје да је Адам преступивши заповест о неједењу са дрвета познања добра и зла одбио да сједини створену природу са Богом Ученик увиђа да је тим чином Адам свет принео себи, што је за последицу имало да човек и свет окусе горке плодове смрти и пропадљивости Ученик разуме да је себичност и индивидуализам корен сваког греха Ученик разуме да је грех отуђење од Бога, других људи и од самога себе	усмено испитивање	
					решавање задатака на радним листићима		
8.	Црква у хришћанској архитектури	7	3	4	Ученик сазнаје да се црква као место богослужења кроз векове обликовала у архитектонском смислу Ученик разуме да црква има јасно дефинисану структуру, поделу простора и уређен ентеријер и екстеријер, обликован у складу са богослужбеним потребама Ученик упознаје структуру, архитектонске стилове и облике и смисао и значај поделе простора и свих елемената у цркви	усмено испитивање	
					решавање задатака на радним листићима		
		36	22	14			

	УКУПНО					
--	---------------	--	--	--	--	--

Садржај програма	Број часова	Активности ученика у образовно васпитном раду	Активности наставника у образовно васпитном раду	Основни облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Увод	1	-Разговара -закључује	Препричавање библиске историје од пада Адама до позива аврама да напусти родитељски дом и пође за Богом	Индивидуални фронтални	да уоче да Бог није одустао од остварења свог првобитног плана о свету, који се огледа у сједињењу свих створених бића са Богом преко човека
Циљ због кога је Бог створио свет (да свет постане Црква)	2	-Разговара -закључује -илуструје	Препричавање библиске историје везане за Аврама	Индивидуални фронтални	да уоче да су грех и зло у свету последица погрешног изражавања човекове слободе да уоче да Бог поштује човекову слободу, али да не одустаје да свет доведе у вечно постојање
Црква је конкретна литургијска заједница	2	-Разговара -закључује -илуструје	Препричавање библиске историје везане за Аврама	Индивидуални фронтални	да изграде свест да Бог воли човека и свет и да их никад не напушта, али вечни живот зависи од слободе човека и његове заједнице са Богом
Литургија је заједница многих људи и природе са Богом Оцем преко	6	-Разговара -закључује -илуструје	Читање делова из Старог Завета и тумачење из перспективе новозаветних догађаја и указивање да он	Индивидуални фронтални	да развије свест да Бог није одустао од првобитног циља због кога је створио свет, а то је да се свет сједини с Њим

једнога човека – Христа			има смисао у односу човека према Богу и другом човеку		посредством човека и да тако живи вечно
Структура Литургије (епископ, свештеници, ђакони и народ)	2	-Разговара -закључује -илуструје	Описивање и објашњење икона Старог Завета и јединства старозаветне и новозаветне Цркве кроз иконе	Индивидуални фронтални	да развије способност уочавања сличности у структури страозаветне и новозаветне цркве
Црква као икона будућег века	5	-Разговара -закључује	Описивање и објашњење икона Старог Завета и јединства старозаветне и новозаветне Цркве кроз иконе	Индивидуални фронтални	да развије способност уочавања сличности у структури страозаветне и новозаветне цркве
Одбијање првог човека Адама да сједини створену природу са Богом	11	-Разговара -закључује -илуструје	Описивање и објашњење икона Старог Завета и јединства старозаветне и новозаветне Цркве кроз иконе	Индивидуални фронтални	да развије способност уочавања сличности у структури страозаветне и новозаветне цркве
Црква у хришћанској архитектури	7	-Разговара -закључује -илуструје	Описивање и објашњење икона Старог Завета и јединства старозаветне и новозаветне Цркве кроз иконе	Индивидуални фронтални	да развије способност уочавања сличности у структури страозаветне и новозаветне цркве

Начин остваривања програма

Ученицима треба показати да кад човек некога заволи, тада он за њега стварно и постоји, односно као да га човек својом љубављу ствара. Ту моћ имају једино Бог и људи. Деца кроз игру и цртеже треба да искажу љубав према другима.

Теме Христос је посредник треба објаснити такође из искуства љубави према другима. Кад човек воли једно биће онда у њему гледа и сва остала. Бог отац највише воли свога Сина-Господа Христа а у њему воли све људе као своје синове.

ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

Ваннаставне активности биће реализоване кроз друштвене ,културне ,техничке ,хуманитарне и спортске активности.

Тема и садржај	Начин остваривања	Носиоци активности	Временска динамика	Циљеви и задаци програма
<u>Друштвене активности:</u> -Активности поводом обележавања значајних датума -Активности поводом обележавања Дечије недеље	приредба, израда паноа, изложба, маскенбал, спортска такмичења	ученици и одељењске старешине 4. разреда	током школске године, октобар	Сарадња са локалном заједницом. Развијање свести о здравом начину живота. Поштовање разлика и уважавање својих и туђих потреба.
<u>Културне активности:</u> Посете: - позоришту - етно-селу - учествовање у активностима поводом школских празника (рецитаторске, ликовне, фолклорне, музичке активности)	приредбе, школске изложбе, такмичење посете позоришту и музеју	ученици и одељењске старешине 4. разреда, предметни наставници, локална заједница	током школске године	Развијање опште културе. Развијање и подстицање стваралачке активности. Развијање маште, оригиналности, смисла за лепо.
<u>Техничке активности:</u> Уређење школског простора Израда честитки поводом значајних датума	практични радови	ученици и одељењске старешине 4. разреда, локална заједница	током школске године	Развијање креативности, стваралачког рада, уредности, прецизности, изграђивање личних критичких ставова према загађењу животне средине
<u>Хуманитарне активности</u> Акције поводом Дечје недеље Јесењи крос Сарадња са Црвеним крстом Помоћ болесном другу	прикупљање новца, школског прибора, играчака... припреме за крос, посете	ученици и одељењске старешине 4. разреда, Црвени крст Ужице	током школске године	Развијање хуманог односа. Поштовање разлика и разумевање туђих потреба.

				Развијање такмичарског духа.
Спортске активности Организовање спортских такмичења - одељенска - међуодељенска	такмичења	Одељењске старешине и ученици 4. разреда, наставници физичког и здравственог васпитања	током школске године	Развијање такмичарског духа. Развијање моторике спретности, физичких способности.

Програм рада одељењских старешина-четврти разред

<i>Време</i>	<i>Активности/теме</i>	<i>Начин</i>	<i>Носиоци</i>
септембар	1. Шта смо прочитали, гледали или посетили током летњег распуста 2. Информисање ученика са циљем стицања минимума знања и вештина неопходних за превенцију и реаговање на појаву свих облика ДНЗЗ деце/ученика, са посебним нагласком на дигитално насиље 3. Упућивање ученика у методе успешног учења 4. Како да квалитетније проводимо слободно време и да га боље организујемо?	разговор, играње улога, израда паноя, игра	одељењски старешина и ученици
октобар	5. Учешће у активностима у Дечјој недељи. Имам право да...Конвенција о правима детета 6. Десет топлих речи-бирајмо најлепше речи да се обратимо 7. Садржаје које треба да читам, разијамо љубав према читању 8. У здравом телу здрав дух 9. Шта је успех и како се постиже?	разговор, израда зидних новина, читање текстова, предавање	одељењски старешина, ученици, родитељ

новембар	10. Наши великани, велики људи-деца жељна знања 11. Разлика није препрека за дружење-обележавање Дана толеранције 12. Када бих могао/ла променио/ла у школи и школском окружењу 13. Пирамида здравља у исхрани 14. Анализа успеха и владања на првом класификационом периоду	разговор, израда паноа, предавање	одељењски старешина, ученици
децембар	15. Поштовање различитости-обележавање међународног дана особа са инвалидитетом 16. Лепо понашање - на улици, у школи, у продавници 17. Таленат и успех 18. Да ли сам задовољан постигнутим успехом?	разговор, игровне активности, предавање	одељењски старешина и ученици
јануар	19. Свети Сава – принц, монах, први српски просветитељ...	разговор, приредба, израда зидних новина, предавање	одељењски старешина и ученици
фебруар	20. Моје активности током дана, имам ли времена за све? 21. Демократија у учioniци - однос дечака и девојчица 22. Бонтон за децу	разговор, игра улога, предавање	одељењски старешина и ученици
март	23. Шуме- плућа планете 24. Да куповина буде милина 25. Градимо куле од нашег сна (у сарадњи са Вршњачким тимом за ПО) 26. Насиљу кажемо стоп, јер желим да ми одрастање буде топ-изложба дечјих ликовних радова	разговор, радионица, предавање, изложба	одељењски старешина и ученици, чланови Вршњачког тима за ПО, члан Тима за ПО
април	27. Народни херој чије име носи наша школа 28. Немам другу Земљу 29. Техникама учења до бољег успеха и припрема за прелазак на предметну наставу	разговор, приредба, израда паноа, игре, предавање	ППС, одељењски старешина и ученици

мај	30. Како да сачувамо свет око себе 31. Безбедно коришћење интернета и друштвених мрежа 32. Раст и развој 33. Анализирајмо рад и проблеме у нашем одељењу	разговор, израда паноа, игре, предавање, радионица	одељењски старешина и ученици
јун	34. Рециклирај, не фолирај 35. Најлепши заједнички тренуци 36. Весело одељењско дружење	разговор, игре	одељењски старешина и ученици

- ☐ Програм Основи безбедности деце ће се реализовати током школске године. Термини одржавања и теме планираће се у договору са предавачем, учитељима, одељенским старешинама и директором школе.

ПЛАН И ПРОГРАМ ОРГАНИЗАЦИЈЕ НАСТАВЕ У ПРИРОДИ ЗА УЧЕНИКЕ ЧЕТВРТОГРАЗРЕДА – ВРЊАЧКА БАЊА

Настава у природи је облик образовно-васпитног рада којим се остварују обавезни наставни предмети, изборни програми, пројектна настава и ваннаставне активности из плана и програма наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања – у климатски погодном месту из здравствено-рекреативних и образовно-васпитних разлога.

Настава у природи је облик образовно-васпитног рада којим се остварују обавезни наставни предмети, изборни програми, пројектна настава и ваннаставне активности из плана и програма наставе и учења за први циклус основног образовања и васпитања – у климатски погодном месту из здравствено-рекреативних и образовно-васпитних разлога.

ЦИЉ:

- очување, подстицање и унапређивање укупног здравственог стања ученика, њиховог правилног психофизичког и социјалног развоја;
- стварање основа за усвајање активног, здравог и креативног начина живота и организовања и коришћења слободног времена;
- проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава о непосредном природном и друштвеном окружењу;
- развијање еколошке свести и подстицање ученика на лични и колективни ангажман у заштити природе;
- социјализација ученика и стицање искустава у колективном животу, уз развијање толеранције и одговорног односа према себи, другима, окружењу и културном наслеђу;
- развијање позитивних односа према националним, културним и естетским вредностима;
- развијање способности сагледавања развоја привредних могућности краја, односно региона који се обилази.

ЗАДАЦИ:

- побољшање здравља и развијање физичких и моторичких способности ученика;

- задовољавање основних дечијих потреба за кретањем и игром;
- очување природне дечије радозналости за појаве у природи и подстицање интересовања и способности за њихово упознавање кроз одговарајуће активности;
- развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности у конкретним природним и друштвеним условима;
- подстицање самосталности у процесу стицања знања кроз непосредне истраживачке задатке;
- развијање свести о потреби заштите, неговања, чувања и унапређивања природне и животне средине и изграђивање еколошких навика;
- упознавање природно-географских, културно-историјских знаменитости и лепоте места и околине;
- упознавање са начином живота и рада људи појединих крајева;
- упознавање разноврсности биљног и животињског света појединих крајева, уочавање њихове повезаности и променљивости;
- упознавање са карактеристикама годишњих доба у природи и смењивање временских прилика;
- развијање способности сналажења тј. оријентисања у простору и времену;
- оспособљавање ученика за безбедан и правилан боравак у природи;
- развијање правилних хигијенско-здравствених навика и подстицање самосталности у обављању личне хигијене и бриге о себи;
- подстицање и стварање навике за неговање редовне физичке активности и за што чешћи боравак у природи;
- формирање навика редовне и правилне исхране;
- навикавање на правилно смењивање рада, одмора и сна;
- разумевање и уважавање различитости међу појединцима;
- подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима кроз одговарајуће активности.

Садржаји наставе у природи остварују се на основу плана и програма наставе и учења из којег се издвајају они садржаји који су погодни за остваривање циљева и задатака наставе у природи, а одговарају условима у којима се она реализује.

У програмима наставе и учења за поједине предмете могу се наћи садржаји који експлицитно или имплицитно упућују на погодност овог облика образовно-васпитног рада.

Садржаји наставе у природи остварују се и на основу школског програма и саставни су део Годишњег плана рада школе.

Наставне и ваннаставне активности						
Наставне области	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Основни облици извођења програма	Циљеви и исходи садржаја програма	Носиоци остваривања програма

Српск и језик	5	- посматрање - уочавање - причање - описивање - писање - читање	- упућује ученике на посматрање и записивање лепих реченица - припрема задатке за рад - инсистира на изношењу сопственог утиска	фронтални индивидуални групни рад рад у пару	- развијање способности посматрања, уочавања и доживљавања богатства облика, боја, звукова и гласова у природи - богаћење речника - упућивање да доживљавају, изражавају слике и осећања изражена у књижевним текстовима - изражавање утиска - развијање сарадничких односа	одељењске старешине, ученици
Матем атика	5	- процењивање - израда задатака - уочавање - практични рад - мерење - закључивање - усвајање знања	- израђује наставне листиће - подстиче на самовредновање - усмерава и подстиче на примену знања	фронтални индивидуални групни рад рад у пару	- примена стечених знања на решавање задатака различитог типа	одељењске старешине, ученици
Приро да и друшт во	2	- разгледање - посматрање - уочавање - препознавање - именовање - уређивање окружења - одржавање личне хигијене - успоставља контакте - истражује	- демонстрира - објашњава - инсистира на примени знања - задужује - подстиче одговоран однос према природи - развија свест о здравом начину живота	фронтални индивидуални групни рад рад у пару	- проширивање знања о лековитим водама - упознавање сведока прошлости - уочавање разлика и сличности међу крајевима - уочавање и опажање живе и неживе природе у непосредној околини - сналажење у времену и простору - развијање одговорног односа према окружењу - уочавање и именовање различитих временских промена	одељењске старешине, ученици трећа лица (кустос музеја, старешина манастира)

Музич ка култур а	1	- певање - играње - слушање - извођење	-демонстрира -подстиче -упућује	фронтални индивидуални групни рад рад у пару	-подстицање расположења и ведрине -певање и играње научених игара, развијање стваралаштва и оригиналности	одељењске старешине, ученици
Физич ко васпит ање	6	- трчање - шетање - такмичење - одржавање личне хигијене - игра -савладавање природних препрека	-демонстрира -коригује -упућује -инсистира на хигијени -инсистира на поштовању правила игре	фронтални индивидуални групни рад рад у пару	-развијање-издржљивости, спретности, такмичарског духа, толеранције, координације и физичких способности -развијање хигијенских навика -упознавање ученика за коришћење трим стазе	одељењске старешине, ученици, рекреатор
Ликов на култур а	2	- посматрање - цртање - сликање - израда преобликовање -прикупљање природног материјала	-демонстрира -упућује на посматрање околине -подстиче на рад са природним материјалима	фронтални индивидуални групни рад рад у пару	-развијати смисао за спајање различитих облика и материјала како би добили нову, целину -подстицање оригиналности и креативности	одељењске старешине, ученици
Пројек тна настав а	1	Садржаји се реализују у корелацији са осталим наставним предметима.				

Час одеље њског стареш ине	1	- причање - размена искуства прилагођавање - учење - примена правила понашања	-припрема радионицу на тему другарства -примењује и инсистира на примени Бон-тона	-радионица -фронтални	-развијање другарства -прилагођавање новим условима живота -подстицање на културно понашање -развијање осећања припадања у групи -развијање толеранције	одељењске старешине, ученици
Допун ска наст. из матема тике	1	-запажа -уочава -решава једноставне задатке	-припрема наставне листиће -подстиче на рад и сарадњу	-индивидуални -у пару	-решава једноставне текстуалне задатке -развијање сарадње -подстицање на примену знања	одељењске старешине, ученици
Додатн а наст. из матема тике	1	-запажа -уочава -решава проблемске задатке	-припрема задатке -подстиче на упорност у раду	-индивидуални -у пару	-решава проблемске задатке -развијање сарадње -подстицање на примену знања	одељењске старешине, ученици
Пешач ки излети	7	- шетање - уочавање - учење - посматрање и описивање -препознавање -прикупљање природних материјала -прављење збирке	-организује -подстиче на правилно држање тела -разговара -упоређује -инсистира на повезивању знања са околином	-фронтални -индивидуални -групни рад -рад у пару	-развијање правилног односа према природи -стицање нових знања -примена знања на очигледним, природним објектима -упознавање околине -развијање спретности и кондиције у природи -боравак на чистом ваздуху	одељењске старешине, ученици, рекреатор

Култур но-заб авне активн ости	7	- играње - певање - креирање маски и фризура - имитирање - такмичење -рецитовање	-инсистира на активности свих ученика -учествује у припремању забавних садржаја -помаже ученицима за извођење активности на сцени	-фронтални -индивидуални -групни рад -рад у пару	-развијање другарства -развијање такмичарског духа -подстицање оригиналности и креативности -неговање смисла за хумор -препознавање склоности ученика и интересовања	одељењске старешине, ученици, аниматор
--	---	--	---	---	---	---

ПЛАНИРАНИ ОБУХВАТ УЧЕНИКА: одељења четвртог разреда (80% ученика, а изузетно и 60%).

НОСИОЦИ ПРЕДВИЂЕНИХ САДРЖАЈА И АКТИВНОСТИ: директор школе, стручни вођа пута, наставник разредне наставе

ТРАЈАЊЕ: седам дана

ПУТНИ ПРАВАЦ: Сеојно –Врњачка Бања- Сеојно

ТЕХНИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА: Техничка организација биће спроведена у складу са Правилником о организацији и остваривању наставе у природи и ескурзије у основној школи и поступком јавних набавки.

НАЧИН ФИНАНСИРАЊА: родитељи ученика четвртог разреда

У зависности од слободних термина у одмаралишту, настава у природи ће се реализовати у временском периоду од марта до јуна. У случају недовољног броја изјашњених ученика за реализацију наставе у природи, могуће је реализовати једнодневну ескурзију на релацији Сеојно –Врњачка Бања- Сеојно.

Структура делатности образовно-васпитног процеса:

1. Настава:

- а) обавезна;
- б) изборна;
- в) допунска

2. Ваннаставне активности:

- а) Шетње, излети и посете;
- б) Друштвене и друге активности;
- в) Спортске активности

Начин извођења предвиђених садржаја усклађен је са Школским програмом за четврти разред:

1. Настава ће се одвијати по распореду часова прилагођеним условима рада наставе у природи.

У току боравка у Врњачкој Бањи одређени наставни садржаји биће реализовани у оквиру друштвено-корисног рада, у току излета и посета, за време спортских и културно-забавних активности.

- Примена стечених знања кроз разне форме активног и амбијенталног учења;
- Стицање знања кроз посматрање, уочавање, откривање, упоређивање, истраживање;
- Подстицање самосталног језичког уобличавања прикупљених података и њихово презентовање;
- Стицање знања на принципу очигледности, систематичности, поступности, практичности.

2. Излети, посете и шетње биће организовани свакодневно уз договор са стручним сарадником одмаралишта и на њима ће се реализовати различити задаци.

Планирано је да се упозна и посети:

- манастир Жича
- манастири Љубостиња и Света Петка у Стублу
- Замак културе „Белимарковић“
- извори лековитих вода
- цркву, парк, Врњачку Променаду
- Јапански врт

Напомена: планирани излети зависе од временски услова.

Друштвене и друге активности биће организоване сваке вечери, а у оквиру њих организоваће се : квизови знања, надметања у рецитовању, плесу, песми, шали, имитацијама, маскенбал,...

Спортске активности ће се свакодневно организовати и почињаће јутарњом гимнастиком, настављаће се различитим теренским и спортским играма: штафетне игре, такмичарске игре лоптом, турнир у фудбалу, између две и четири ватре, надвлачење конопца, пливање,...

ПЛАН И ПРОГРАМ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЕКСКУРЗИЈЕ ЗА ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

Планирани путни правац: Сеојно- Врњачка Бања -Сеојно

НАСТАВНЕ И ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ						
Наставне области	Бр. Часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Основни облици извођења програма	Циљеви и исходи садржаја програма	Носиоци остваривања програма
Српски језик	1	- посматрање - уочавање - причање - описивање	-упућује ученике на посматрање и казивање лепих реченица -инсистира на изношењу сопственог утиска	-фронтални -индивидуални	- развијање способности посматрања и уочавања богатства облика, боја, звукова и гласова у природи - доживљавање лепог у природи - богаћење речника - изражавање сопственог утиска - развијање и неговање сарадничких односа	- одељењске - старешине, - ученици, - кустос
Математика	1	- процењивање - уочавање - практичан рад - закључивање	-подстиче на самовредновање - подстиче на практичну примену знања	-фронтални -индивидуални -у пару	- практична примена стечених знања	- одељењске - старешине, - ученици

Свет око нас	1	- разгледање - посматрање - уочавање сличности и разлика - орјентише се	-демонстрира -упућује -објашњава -инсистира на практичној примени знања -задужује	-фронтални -индивидуални -рад у пару	- проширивање знања о биљкама и животињама - упознавање сведока прошлости - уочавање разлика и сличности међу крајевима -орјентација у простору и времену	одељењске старешине, ученици, кустос
Музичка култура	1	- певање - играње - слушање	-подстиче -упућује	-фронтални -индивидуални -групни	- подстицање расположења и ведрине - певање научених песама	одељењске старешине, ученици
Физичко и здравствено васпитање	1	- шетање - одржавање личне хигијене - игра	-коригује -упућује -инсистира на хигијени	-фронтални -индивидуални -групни рад -рад у пару	- развијање издржљивости, истрајности, упорности, спретности, толеранције, координације и физичких способности - развијање хигијенских навика ради ефикаснијег очувања здравља и повећања отпорности организма	одељењске старешине, ученици
Ликовна култура	1	-посматрање		-фронтални	- развијање смисла за лепо и уредно	одељењске

		-упоређивање -разговор -препознавање	-упућује на посматрање околине -подстиче на рад са природним материјалима	-индивидуални -групни рад -рад у пару	-естетска анализа уметничких дела у музеју -уочавање и препознавање тродимензионалних облика	старешине, ученици
Пројектна настава	Садржаји се реализују у корелацији са осталим наставним предметима.					
Час одељењског старешине	1	- причање - размена искуства - прилагођавање - учење - примена правила понашања	-помаже ученицима да се прилагоде новим условима -примењује и инсистира на примени Бон-тона	-фронтални	- развијање другарских и пријатељских односа - подстицање на културно понашање у различитим животним ситуацијама - развијање осећања припадања у групи - развијање толеранције и сарадње	одељењске старешине, ученици
Посете (културно-саз најног карактера)	1	- шетање - уочавање - учење - посматрање и описивање	-организује -усмерава -разговара -упоређује	-фронтални -индивидуални	- стицање нових знања - упознавање околине - проширивање знања о биљкама и животињама	одељењске старешине, ученици, кустос

			-инсистира на повезивању знања са околином		- уочавање разлика и сличности међу крајевима -орјентација у простору и времену -упознавање са прошлошћу и културном баштином -уочавање линија и облика на уметничком делу	
Рекреативно-забавне активности	1	- играње - певање - имитирање - такмичење	-инсистира на активности свих ученика -подстиче смисао за хумор -подстиче на правилно држање тела и дисање	-фронтални -индивидуални -групни рад -рад у пару	-неговање лепоте и задовољства у дружењу, развијање другарства - развијање такмичарског духа - подстицање оригиналности и креативности - неговање смисла за хумор - развијање правилног односа према природи и њеном очувању - развијање спретности и кондиције у природи - боравак на чистом ваздуху ради очувања здравља ученика	- одељењске - старешине, - ученици

Екскурзија је облик образовно-васпитног рада који се остварује ван школе.

Циљ екскурзије је непосредно упознавање појава и односа у природној и друштвеној средини, упознавање културног наслеђа и привредних достигнућа, а у циљу остваривања образовно-васпитне улоге школе.

Задаци екскурзије су: проучавање објекта и феномена у природи; уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима; развијање интересовања за природу и еколошке навике; упознавање начина живота и рада људи појединих крајева; развијање позитивног односа према: националним, културним и естетским вредностима, спортским потребама и навикама, као и позитивним социјалним односима.

Садржаји екскурзије у првом циклусу основног образовања и васпитања су посебно:

- уочавање облика рељефа и површинских вода у околини и природно-географских одлика Републике Србије;
- посматрање карактеристичних биљака и животиња (обилазак станишта биљака и животиња);
- посете заштићеним природним подручјима (национални паркови, резервати, споменици природе и др.);
- упознавање с прошлошћу и културном баштином завичаја и отаџбине (обилазак музеја, културно-историјских споменика, етно-села, спомен-кућа знаменитих људи – научника, књижевника, уметника, војсковођа, државника и др.);
- развијање способности оријентације у простору и времену;
- обилазак разних типова пољопривредних површина и сточарских фарми (упознавање с производњом здраве хране);
- обилазак привредних друштава и јавних предузећа (прерада природних сировина, упознавање с различитим делатностима људи, заштита животне средине и др.).

Структура делатности образовно-васпитног процеса екскурзије

1. Настава:

а) обавезна;

б) изборна;

2. Ваннаставне активности:

а) Шетње , излети и посете;

б) Друштвене и друге активности;

в) Спортске активности

Начин извођења предвиђених садржаја усклађен је са Школским програмом за четврти разред.

ПЛАНИРАНИ ОБУХВАТ УЧЕНИКА: одељења четвртог разреда (60%)

НОСИОЦИ ПРЕДВИЂЕНИХ САДРЖАЈА И АКТИВНОСТИ: директор школе, стручни вођа пута, наставник разредне наставе

ТРАЈАЊЕ: један дан

ПУТНИ ПРАВАЦ: Севојно – Врњачка Бања - Севојно

ТЕХНИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА: Техничка организација биће спроведена у складу са Правилником о организацији и остваривању наставе у природи и ескурзије у основној школи и поступком јавних набавки.

НАЧИН ФИНАНСИРАЊА: родитељи ученика четвртог разреда

Једнодневна ескурзија ће се извести у временском периоду март-јун, уколико се ученици не буду позитивно изјаснили за реализацију наставе у природи.